

占察善恶业报经

隋外国沙门菩提登译

南無本師釋迦牟尼佛

说 明

本简体注音版《占察善恶业报经》，根据《乾隆大藏经》大乘单译经部，第 0460 部，隋外国沙门菩提登译《占察善恶业报经》原藏雕板印刷影印本校正注音。句读及注音仅供参考。

本电子书是免费结缘品，特此说明。

仁慧草堂

二〇一八年三月

目 录

- 起诵仪..... - 1 -
 - 香赞..... - 1 -
 - 开经偈..... - 1 -
- 占察善恶业报经卷上..... - 2 -
- 占察善恶业报经卷下..... - 29 -
- 结诵仪..... - 49 -
 - 补阙真言..... - 49 -
 - 补阙圆满真言..... - 49 -
 - 普回向真言..... - 49 -
 - 回向偈..... - 50 -
 - 回向偈..... - 50 -

●起诵仪

xiāngzàn

香赞

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇. 法界蒙薰. 诸佛海会悉遥闻. 随处结
xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànrquánshēn
祥云. 诚意方殷. 诸佛现全身.

ná mó xiāng yún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

kāi jīng jì

开经偈

wú shàng shēnshēnwēimiào fǎ bǎiqiānwàn jié nánzāo yù
无上甚深微妙法 百千万劫难遭遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持 愿解如来真实义

zhān chá shàn è yè bào jīng juàn shàng

占察善恶业报经卷上

上下同卷出
六根聚经中

suí wàiguóshāmén pú tí dēng yì¹
隋外国沙门菩提登译¹

rú shì wǒ wén yī shí pó qié pó yī qiè zhì rén zài wáng shě
如是我闻：一时，婆伽婆一切智人，在王舍
chéng qí shé jué shānzhōng yǐ shéntōng lì shì guǎng bó yán jìng wú ài
城耆闍崛山中，以神通力，示广博严净无碍
dào chǎng yǔ wú liàng wú biān zhū dà zhòng jù yǎnshuō shēnshēngēn jù
道场，与无量无边诸大众俱，演说甚深根聚
fǎ mén
法门。

ěr shí huì zhōng yǒu pú sà míng jiān jìng xìn cóng zuò ér qǐ
尔时，会中有菩萨²名坚净信，从坐而起，
zhěng yī fú piān tǎn yòu jiān hé zhǎng bó fó yán wǒ jīn yú cǐ
整衣服，偏袒右肩，合掌白佛言：“我今于此
zhòng zhōng yù yǒu suǒ wèn zī qǐng shì zūn yuàn chuí tīng xǔ
众中，欲有所问，咨请世尊，愿垂听许。”

fó yán shàn nán zǐ suí rǔ suǒ wèn biàn kě shuō zhī
佛言：“善男子！随汝所问，便可说之。”

jiān jìng xìn pú sà yán rú fó xiān shuō ruò wǒ qù shì zhèng
坚净信菩萨言：“如佛先说：‘若我去世，正
fǎ miè hòu xiàng fǎ xiàng jìn jí rù mò shì rú shì zhī shí zhòng
法灭后，像法向尽，及入末世。如是之时，众
shēng fú bó duō zhū shuāi nǎo guó tǔ shuò luàn zāi hài pín qǐ zhǒng
生福薄，多诸衰恼，国土数乱，灾害频起，种
zhǒng è nàn bù jù bī rào³ wǒ zhū dì zǐ shī qí shàn niàn wéi zhǎng
种厄难，怖惧逼绕³。我诸弟子失其善念，唯长
tān chēn jí dù wǒ màn shè yǒu xiàng sì xíng shàn fǎ zhě dàn
贪、瞋、嫉妬、我慢。设有像似行善法者，但
qiú shì jiān lì yǎng míng chēng yǐ zhī wéi zhǔ bù néng zhuān xīn xiū chū
求世间利养名称，以之为主，不能专心修出

¹ 大正藏：天竺三藏菩提灯译（下同）

² 大正藏：会中有一菩萨

³ 大正藏：扰

yào fǎ ěr shí zhòngshēng dǔ shì zāi luàn xīn cháng qiè ruò yōu wèi
要法。尔时众 生睹世灾乱，心 常怯弱，忧畏
jǐ shēn jí zhū qīn shǔ bù dé yī shí chōng yǎng qū mìng yǐ rú cǐ děng
己身及诸亲属不得衣食 充 养 躯 命。以如此等
zhòng duō zhàng ài yīn yuán gù yú fó fǎ zhōng dùn gēn shǎo xìn dé dào
众 多 障 碍因缘故，于佛法 中 钝根少信，得道
zhě jí shǎo nǎi zhì jiàn jiàn yú sān shèng zhōng xìn xīn chéng jiù zhě yì
者极少。乃至渐渐于三 乘 中，信心 成 就者亦
fù shèn xiǎn suǒ yǒu xiū xué shì jiān chán dìng fā zhū tōng yè zì zhī
复甚 尠。所有修学世间 禅 定，发诸通业，自知
sù mìng zhě cì zhuǎn wú yǒu rú shì yú hòu rù mò fǎ zhōng jīng jiǔ
宿命者，次 转 无有。如是于后，入末法 中 经久，
dé dào huò xìn chán dìng tōng yè děng yī qiè quán wú wǒ jīn wèi
得道获信、禅 定、通业等 一切 全 无。’我今为
cǐ wèi lái è shì xiàng fǎ xiàng jìn jí mò fǎ zhōng yǒu wēi shǎo shàn
此未来恶世，像 法 向 尽及末法 中，有微少 善
gēn zhě qǐng wèn rú lái shè hé fāng biàn kāi huà shì dǎo lìng shēng
根者，请 问 如 来。设何方 便，开化示 导，令 生
xìn xīn dé chú shuāi nǎo yǐ bǐ zhòng shēng zāo zhí è shí duō zhàng
信心，得除衰 恼。以彼众 生 遭值恶时，多 障
ài gù tuì qí shàn xīn yú shì jiān chū shì jiān yīn guǒ fǎ zhōng
碍故，退 其 善 心。于世间、出世间因果法 中，
shuò qǐ yí huò bù néng jiān xīn zhuān qiú shàn fǎ rú shì zhòng shēng kě
数起疑 惑，不 能 坚 心 专 求 善 法。如是众 生 可
mǐn kě jiù shì zūn dà cí yī qiè zhǒng zhì yuàn xīng fāng biàn ér xiǎo
愍 可 救。世尊大慈，一切 种 智！愿 兴 方 便 而 晓
yù zhī lìng lí yí wǎng chú zhū zhàng ài xìn dé zēng zhǎng suí
喻之。令离疑 网，除诸 障 碍，信得增 长。随
yú hé shèng sù huò bú tuì
于何 乘，速 获 不 退。”

fó gào jiān jìng xìn yán shàn zāi shàn zāi kuài wèn sī shì
佛告坚净信言：“善哉！善哉！快问斯事，
shēn shì wǒ yì jīn cǐ zhòng zhōng yǒu pú sà mó hē sà míng yuē dì
深适我意。今此众 中，有菩萨摩诃萨，名曰地
zàng rǔ yīng yǐ cǐ shì ér qǐng wèn zhī bǐ dāng wèi rǔ jiàn lì fāng biàn
藏，汝应以此事而请问之。彼当为汝建立方便，

kāi shì yǎnshuō chéng rǔ suǒyuàn
开示演说，诚⁴汝所愿。”

shí jiānjìng xìn pú sà fù bó fó yán rú lái shì zūn wú shàng
时，坚净信菩萨复白佛言：“如來世尊，无上
dà zhì hé yì bù shuō nǎi yù lìng bǐ dì zàng pú sà ér yǎnshuō
大智！何意不说，乃欲令彼地藏菩萨而演说
zhī
之？”

fó gào jiānjìng xìn rǔ mò shēng gāo xià xiǎng cǐ shàn nán zǐ
佛告坚净信：“汝莫生高下想。此善男子
fā xīn yǐ lái guò wú liàng wú biān bù kě sī yì ā sēng qí jié jiǔ yǐ
发心已来，过无量无边不可思议阿僧祇劫，久已
néng dù sà pó rě hǎi gōng dé mǎn zú dàn yī běnyuàn zì zài lì gù
能度萨婆若海，功德满足。但依本愿自在力故，
quánqiǎoxiànhuà yǐngyìng shí fāng suī fù pǔ yóu yī qiè chà tǔ cháng
权巧现化，影应十方。虽复普游一切刹土常
qǐ gōng yè ér yú wǔ zhuó è shì huà yì piānhòu yì yī běnyuàn lì
起功业，而于五浊恶世化益偏厚，亦依本愿力
suǒ xūn xí gù jí yīn zhòng shēng yìng shòu huà yè gù yě bǐ cóng shí
所熏习故，及因众生应受化业故也。彼从十
yī jié lái zhuāng yán cǐ shì jiè chéng shú zhòng shēng shì gù zài
一劫来，庄严此世界，成熟众生。是故在
sī huì zhōng shēnxiàng duān yán wēi dé shū shèng wéi chú rú lái
斯会中，身相端严，威德殊胜，唯除如来，
wú néng guò zhě yòu yú cǐ shì jiè suǒ yǒu huà yè wéi chú biàn jí guān
无能过者。又于此世界所有化业，唯除遍吉、观
shì yīn děng zhū dà pú sà jiē bù néng jí yǐ shì pú sà běn shì yuàn
世音等诸大菩萨，皆不能及。以是菩萨本誓愿
lì sù mǎn zhòng shēng yī qiè suǒ qiú néng miè zhòng shēng yī qiè zhòng
力，速满众生一切所求，能灭众生一切重
zuì chú zhū zhàng ài xiàn dé ān wěn yòu shì pú sà míng wéi shàn
罪，除诸障碍，现得安隐。又是菩萨，名为善
ān wèi shuō zhě suǒ wèi qiǎo yǎn shēn fǎ néng shàn kāi dǎo chū xué fā
安慰说者。所谓，巧演深法，能善开导初学发
yì qiú dà shèng zhě lìng bú qiè ruò yǐ rú shì děng yīn yuán yú cǐ
意求大乘者，令不怯弱。以如是等因缘，于此

⁴ 大正藏：成

shì jiè zhòngshēng kě yǎng shòuhuà dé dù shì gù wǒ jīn lìng bǐ
世界，众 生 渴 仰，受 化 得 度。是 故 我 今 令 彼
shuō zhī
说 之。”

ěr shí jiān jìng xìn pú sà jì jiě fó yì yǐ xún jí quàn qǐng dì
尔 时，坚 净 信 菩 萨 既 解 佛 意 已，寻 即 劝 请 地
zàng pú sà mó hē sà yán shàn zāi jiù shì zhēn shì shàn zāi dà
藏 菩 萨 摩 诃 萨 言：“善 哉，救 世 真 士！善 哉，大
zhì kāi shì rú wǒ suǒ wèn è shì zhòngshēng yǐ hé fāng biàn ér
智 开 士！如 我 所 问：‘恶 世 众 生，以 何 方 便 而
huà dǎo zhī shǐ lí zhū zhàng dé jiān gù xìn rú lái jīn zhě
化 导 之，使 离 诸 障，得 坚 固 信？’如 来 今 者，
wèi yù lìng rǔ shuō shì fāng biàn yí dāng zhī shí āi mǐn wèi shuō
为 欲 令 汝 说 是 方 便。宜 当 知 时，哀 愍 为 说。”

ěr shí dì zàng pú sà mó hē sà yǔ jiān jìng xìn pú sà mó hē
尔 时，地 藏 菩 萨 摩 诃 萨 语 坚 净 信 菩 萨 摩 诃
sà yán shàn nán zǐ dì tīng dāng wèi rǔ shuō ruò fó miè hòu
萨 言：“善 男 子！谛 听。当 为 汝 说。若 佛 灭 后，
è shì zhī zhōng zhū yǒu bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó sè yōu pó yí
恶 世 之 中，诸 有 比 丘、比 丘 尼、优 婆 塞、优 婆 夷，
yú shì jiān chū shì jiān yīn guǒ fǎ wèi dé jué dìng xìn bù néng xiū xué
于 世 间、出 世 间 因 果 法，未 得 决 定 信，不 能 修 学
wú cháng xiǎng kǔ xiǎng wú wǒ xiǎng bù jìng xiǎng chéng jiù xiàn
无 常 想、苦 想、无 我 想、不 净 想，成 就 现
qián bù néng qín guān sì shèng dì fǎ jí shí èr yīn yuán fǎ yì bù
前；不 能 勤 观 四 圣 谛 法 及 十 二 因 缘 法；亦 不
qín guān zhēn rú shí jì wú shēng wú miè děng fǎ yǐ bù qín guān
勤 观 真 如、实 际、无 生 无 灭 等 法。以 不 勤 观
rú shì fǎ gù bù néng bì jìng bú zuò shí è gēn běn guò zuì yú sān bǎo
如 是 法 故，不 能 毕 竟 不 作 十 恶 根 本 过 罪。于 三 宝
gōng dé zhǒng zhǒng jìng jiè bù néng zhuān xìn yú sān shèng zhōng jiē
功 德 种 种 境 界，不 能 专 信。于 三 乘 中，皆
wú dìng xiàng rú shì děng rén ruò yǒu zhǒng zhǒng zhū zhàng ài shì zēng
无 定 向。如 是 等 人，若 有 种 种 诸 障 碍 事，增
zhǎng yōu lǜ huò yí huò huǐ yú yī qiè chù xīn bù míng liǎo duō qiú
长 忧 虑，或 疑 或 悔，于 一 切 处 心 不 明 了。多 求

duōnǎo zhòng shì qiānchán suǒ zuò bù dìng sī xiǎngrǎo luàn fèi
多恼，众事牵缠，所作不定，思想绕⁵乱，废
xiūdào yè yǒu rú shì děngzhàngnàn shì zhě dāng yòng mù lún xiàng fǎ
修道业。有如是等障难事者，当用木轮相法，
zhāncháshàn è sù shì zhī yè xiànzài kǔ lè jí xiōngděng shì yuán
占察善恶宿世之业、现在苦乐吉凶等事。缘
hé gù yǒu yuán jìn zé miè yè jí suí xīn xiàngxiànguǒ qǐ bù
合故有，缘尽则灭。业集随心，相现果起。不
shī bú huài xiāngyīng bù chā rú shì dì zhānshàn è yè bào xiǎo yù
失不坏，相应不差。如是谛占善恶业报，晓喻
zì xīn yú suǒ yí shì yǐ qǔ jué liǎo ruò fó dì zǐ dàn dāng xué
自心。于所疑事，以取决了。若佛弟子，但当学
xí rú cǐ xiàng fǎ zhì xīn guī yī suǒ guān zhī shì wú bù chéng zhě
习如此相法，至心归依，所观之事，无不成者
⁶ bú yìng qì shě rú shì zhī fǎ ér fǎn suí zhú shì jiān bǔ shì zhǒng
。不应弃舍如是之法，而返随逐世间卜筮、种
zhǒngzhānxiàng jí xiōngděng shì tānzhúoyào xí ruò yào xí zhě shēn
种占相吉凶等事，贪著乐习。若乐习者，深
zhàngshèngdào
障圣道。

shànnán zǐ yù xué mù lún xiàngzhě xiāndāng kè mù rú xiǎo
“善男子！欲学木轮相者，先当刻木如小
zhǐ xǔ shǐ chángduǎnjiǎn yú yī cùn zhèngzhōnglǐng qí sì miànfāng
指许，使长短减于一寸，正中令其四面方
píng zì yú xiàngliǎngtóu xié jiàn qù zhī yǎngshǒupáng zhì lìng shǐ yì
平，自余向两头斜渐去之。仰手傍掷，令使易
zhuǎn yīn shì yì gù shuōmíngwéi lún yòu yī cǐ xiàng néng pò
转，因是义故，说名为轮。又依此相，能破
huàizhòngshēng xié jiàn yí wǎng zhuǎnxiàngzhèngdào dào ān wēnchù
坏众生邪见疑网，转向正道，到安隐处，
shì gù míng lún qí lún xiàngzhě yǒusānzhǒngchābié hé děngwéi sān
是故名轮。其轮相者，有三种差别。何等为三？
yī zhě lún xiàngnéng shì sù shì suǒ zuò shàn è yè zhǒngchābié qí lún
一者，轮相能示宿世所作善恶业种差别，其轮
yǒu shí èr zhě lún xiàngnéng shì sù shì jí yè jiǔ jìn suǒ zuò qiáng
有十。二者，轮相能示宿世集业久近，所作强

⁵ 大正藏：扰

⁶ 大正藏：无不诚谛

ruò dà xiǎochā bié qí lún yǒu sān sān zhě lún xiàng néng shì sān
弱、大小差别，其轮有三。三者，轮相能示三
shì zhōngshòu bàochā bié qí lún yǒu liù
世中受报差别，其轮有六。

ruò yù guān sù shì zuò shàn è yè chā bié zhě dāng kè mù
“若欲观宿世作⁷善恶业差别者，当刻木
wéi shí lún yī cǐ shí lún shū jì shí shàn zhī míng yī shàn zhǔ zài
为十轮。依此十轮，书记十善之名。一善主在
yī lún yú yī miàn jì cì yǐ shí è shū duì shí shàn lìng shǐ xiāng
一轮，于一面记。次以十恶书对十善，令使相
dāng yì gè jì zài yī miàn yán shí shàn zhě zé wéi yī qiè zhòng shàn
当，亦各记在一面。言十善者，则为一一切众善
gēn běn néng shè yī qiè zhū yú shàn fǎ yán shí è zhě yì wéi yī
根本，能摄一切诸余善法。言十恶者，亦为一
qiè zhòng è gēn běn néng shè yī qiè zhū yú è fǎ
切众恶根本，能摄一切诸余恶法。

ruò yù zhān cǐ lún xiàng zhě xiāndāng xué zhì xīn zǒng lǐ shí
“若欲占此轮相者，先当学至心总礼十
fāng yī qiè zhū fó yīn jí lì yuàn yuàn lìng shí fāng yī qiè zhòng shēng
方一切诸佛。因即立愿：‘愿令十方一切众生，
sù jí jiē dé qīn jìn gòng yǎng zī shòu zhèng fǎ cì yīng xué zhì xīn
速疾皆得亲近供养，咨受正法。’次应学至心
jìng lǐ shí fāng yī qiè fǎ zàng yīn jí lì yuàn yuàn lìng shí fāng yī
敬礼十方一切法藏。因即立愿：‘愿令十方一
qiè zhòng shēng sù jí jiē dé shòu chí dú sòng rú fǎ xiū xíng jí wéi
切众生，速疾皆得受持读诵，如法修行，及为
tā shuō cì dāng xué zhì xīn jìng lǐ shí fāng yī qiè xián shèng yīn jí
他说。’次当学至心敬礼十方一切贤圣。因即
lì yuàn yuàn lìng shí fāng yī qiè zhòng shēng sù jí jiē dé qīn jìn
立愿：‘愿令十方一切众生，速疾皆得亲近
gòng yǎng fā pú tí xīn zhì bú tuì zhuǎn hòu yīng xué zhì xīn lǐ
供养，发菩提心，至⁸不退转。’后应学至心礼
wǒ dì zàng pú sà mó hē sà yīn jí lì yuàn yuàn lìng shí fāng yī qiè
我地藏菩萨摩诃萨。因即立愿：‘愿令十方一切
zhòng shēng sù dé chú miè è yè zhòng zuì lí zhū zhàng ài zī shēng
众生，速得除灭恶业重罪，离诸障碍。资生

⁷ 大正藏：若欲观宿世所作

⁸ 大正藏：志

zhòng jù xī jiē chōng zú rú shì lǐ yǐ suí suǒ yǒu xiāng huā děng
众具，悉皆充足。’如是礼已，随所有香华等，
dāng xiū gòng yǎng
当修供养。

xiū gòng yǎng zhě yì niàn yī qiè fó fǎ sēng bǎo tǐ cháng
“修供养者，忆⁹念一切佛法僧宝，体常
biàn mǎn wú suǒ bú zài yuàn lìng yǐ cǐ xiāng huā¹⁰ děng tóng fǎ xìng
遍满，无所不在。愿令以此香华¹⁰，等同法性，
pǔ xūn yī qiè zhū fó chà tǔ shī zuò fó shì yòu niàn shí fāng yī qiè
普熏一切诸佛刹土，施作佛事。又念十方一切
gòng jù wú shí bù yǒu wǒ jīn dāng yǐ shí fāng suǒ yǒu yī qiè zhǒng
供具，无时不有。我今当以十方所有一切种
zhǒng xiāng huā yīng luò chuáng fān bǎo gài zhū zhēn miào shì
种香华、璎珞、幢幡、宝盖、诸珍妙饰、
zhǒng zhǒng yīn yuè dēng míng zhú huǒ yǐn shí yī fú wò jù
种种音乐、灯明、烛火、饮食、衣服、卧具、
tāng yào nǎi zhì jìn shí fāng suǒ yǒu yī qiè zhǒng zhǒng zhuāng yán gòng
汤药，乃至尽十方¹¹所有一切种种庄严供
yǎng zhī jù yì xiǎng yáo nǐ pǔ gòng zhòng shēng fèng xiàngòng yǎng
养之具，忆想遥拟，普共众生奉献供养。
cháng¹² niàn yī qiè shì jiè zhōng yǒu xiū gòng yǎng zhě wǒ jīn suí xǐ
常¹²念一切世界中有修供养者，我今随喜。

ruò wèi xiū gòng yǎng zhě yuàn dé kāi dǎo lìng xiū gòng yǎng yòu yuàn
若未修供养者，愿得开导，令修供养。又愿
wǒ shēn sù néng biàn zhì yī qiè chà tǔ yú yī yī¹³ fó fǎ sēng suǒ
我身，速能遍至一切刹土，于——¹³佛法僧所，
gè yǐ yī qiè zhǒng zhuāng yán gòng yǎng zhī jù gòng yī qiè zhòng shēng
各以一切种庄严供养之具，共一切众生
děng chí fèng xiàn gòng yǎng yī qiè zhū fó fǎ shēn sè shēn shè lì
等持奉献。供养一切诸佛法身、色身、舍利、
xíng xiàng fú tú miào tǎ yī qiè fó shì gòng yǎng yī qiè suǒ yǒu fǎ
形像、浮图、庙塔一切佛事，供养一切所有法

⁹ 大正藏：仰

¹⁰ 大正藏：愿令此香华

¹¹ 大正藏：乃至十方

¹² 大正藏：当

¹³ 大正藏：切

zàng jí shuō fǎ chù gòngyǎng yī qiè xián shèng sēng zhòng yuàn gòng yī
藏及说法处，供养一切贤圣僧众，愿共一
qiè zhòng shēng xiū xíng rú shì gòngyǎng yǐ jiàn dé chéng jiù liù bō luó
切众生，修行如是供养已，渐得成就六波罗
mì sì wú liàng xīn shēn zhī yī qiè fǎ běn lái jì jìng wú shēng wú
蜜、四无量心。深知一切法本来寂静，无生无
miè yī wèi píng děng lí niàn qīng jìng bì jìng yuán mǎn yòu yīng bié
灭，一味平等，离念清净，毕竟圆满。又应别
fù xì xīn gòngyǎng wǒ dì zàng pú sà mó hē sà
复系心供养我地藏菩萨摩诃萨。

yǐ dāng chēng míng ruò mò sòng niàn yī xīn gào yán nán
“以¹⁴当称名，若默诵念。一心告言：‘南
mó dì zàng pú sà mó hē sà rú shì chēng míng mǎn zú zhì qiān
无地藏菩萨摩诃萨。’如是称名，满足至千。
jīng qiān niàn yǐ ér zuò shì yán dì zàng pú sà mó hē sà dà cí
经千念已，而作是言：‘地藏菩萨摩诃萨！大慈
dà bēi wéi yuàn hù niàn wǒ jí yī qiè zhòng shēng sù chú zhū zhàng
大悲！惟¹⁵愿护念我及一切众生，速除诸障，
zēng zhǎng jìng xìn lìng jīn suǒ guān chèn shí xiāng yīng zuò cǐ yǔ yǐ
增长净信，令今所观称实相应。’作此语已，
rán hòu shǒu zhí mù lún yú jìng wù shàng ér páng zhì zhī rú shì yù zì
然后手执木轮，于净物上而傍掷之。如是欲自
guān fǎ ruò yù guān tā jiē yì rú shì yīng zhī
观法，若欲观他，皆亦如是应知。

zhān qí lún xiàng zhě suí suǒ xiàn yè xī yīng yī yī dì guān
“占其轮相者，随所现业，悉应一一谛观
sī yàn huò chún jù shí shàn huò chún jù shí è huò shàn è jiāo zá
思验。或纯具十善，或纯具十恶，或善恶交杂，
huò chún shàn bú jù huò chún è bú jù rú shì yè yīn zhǒng lèi bù
或纯善不具，或纯恶不具。如是业因，种类不
tóng xí qì guǒ bào gè gè bié yì rú fó shì zūn yú chù guāng shuō
同，习气果报，各各别异，如佛世尊余处广说。
yīng dāng yì niàn sī wéi guān chá suǒ xiàn yè zhǒng yǔ jīn shì guǒ bào suǒ
应当忆念思惟观察所现业种，与今世果报所
jīng kǔ lè jí xiōng děng shì jí fán nǎo yè xí dé xiāng dāng zhě míng
经苦乐吉凶等事，及烦恼业习得相当者，名

¹⁴ 大正藏：次

¹⁵ 大正藏：唯

wéixiāngyìng ruò bù xiāngdāngzhě wèi bú zhì xīn míng xū miù yě
为相应；若不相当者，谓不至心，名虚谬也。

ruò zhān lún xiàng qí shàn è yè jù bú xiànzhe cǐ rén yǐ
“若占轮相，其善恶业俱不现者，此人已

zhèng wú lòu zhì xīn zhuān qiú chū lí bú fù yàoshòu shì jiānguǒbào
证无漏智心，专求出离，不复乐受世间果报，

zhū yǒu lòu yè zhǎnzhuǎnwēi ruò gèng bù zēngzhǎng shì gù bú xiàn
诸有漏业展转微弱，更不增长，是故不现。

yòu chún shàn bú jù chún è bú jù zhě cǐ èr zhǒng rén shàn è
又纯善不具、纯恶不具者，此二种人，善恶

zhī yè suǒ yǒu bú xiànzhe jiē shì wēi ruò wèi néng qiānguǒ shì gù bú
之业所有不现者，皆是微弱未能牵果，是故不

xiàn ruò dāng lái shì fó zhū dì zǐ yǐ zhān shàn è guǒbào dé xiāngyìng
现。若当来世佛诸弟子，已占善恶果报得相应

zhě yú wǔ yù zhòng jù dé chèn yì shí wù dāng zì zòng yǐ qǐ fàng
者，于五欲众具得称意时，勿当自纵以起放

yì jí yīng sī niàn yóu wǒ sù shì rú shì shàn yè gù jīn huò cǐ
逸。即应思念：‘由我宿世如是善业故，今获此

bào wǒ jīn nǎi kě zhuǎngèng jìn xiū bú yīng xiū zhǐ ruò zāozhòng
报。我今乃可转更进修，不应休止。’若遭众

è zhǒng zhǒng shuāi nǎo bú jí zhī shì rǎo luàn yōu bù bú chèn yì shí
厄种种衰恼不吉之事绕¹⁶乱忧怖，不称意时，

yīng dāng gān shòu wú lìng yí huǐ tuì xiū shàn yè jí dāng sī niàn
应当甘受，无令疑悔，退修善业。即当思念：

dàn yóu wǒ sù shì zào rú shì è yè gù jīn huò cǐ bào wǒ jīn yīng
‘但由我宿世造如是恶业故，今获此报，我今应

dāng huǐ bǐ è yè zhuān xiū duì zhì jí xiū yú shàn wú dé zhǐ zhù xiè
当悔彼恶业，专修对治及修余善。无得止住懈

dài fàng yì zhuǎngèng zēng jí zhǒng zhǒng kǔ jù shì míng zhān chā chū
怠放逸，转更增集种种苦聚。’是名占察初

lún xiàng fǎ
轮相法。

shàn nán zǐ ruò yù zhān chá guò qù wǎng xī jí yè jiǔ jìn
“善男子！若欲占察过去往昔集业久近，

suǒ zuò qiáng ruò dà xiǎo chà bié zhě dāng fù kè mù wéi sān lún yǐ
所作强弱、大小差别者，当复刻木为三轮，以

¹⁶ 大正藏：扰

shēnkǒu yì gè zhǔ yī lún shū zì jì zhī yòu yú lún zhèngzhōng yī
身口意各主一轮，书字记之。又于轮正中，一
miànshū yī huà lìng cū cháng shǐ chèpàn cì dì èr miànshū yī huà
面书一画，令粗长使彻畔。次第二面书一画，
lìng xì duǎn shǐ bú zhì pàn cì dì sānmiànzuò yī páng kè rú huà lìng
令细短使不至畔。次第三面作一傍刻如画，令
qí cū shēn cì dì sì miàn yì zuòpáng kè lìng shǐ xì qiǎn dāng zhī
其粗深。次第四面亦作傍刻，令使细浅。当知
shàn yè zhuāngyányóu rú huà shì è yè shuāihàiyóu rú sǔn kè qí huà
善业庄严犹如画饰，恶业衰害犹如损刻。其画
cháng dà zhě xiǎn shì jī shàn lái jiǔ xíng yè měng lì suǒ zuò zēng
长大者，显示积善来久，行业猛利，所作增
shàng qí huà xì duǎnzhě xiǎn shì jī shàn lái jìn shǐ xí jī dùn
上。其画细短者，显示积善来近，始习基钝，
suǒ zuò wēi bó qí kè cū shēnzhě xiǎn shì xí è lái jiǔ suǒ zuò zēng
所作微薄。其刻粗深者，显示习恶来久，所作增
shàng yú yāng yì hòu qí kè xì qiǎnzhě xiǎn shì tuì shàn lái jìn
上，余殃亦厚。其刻细浅者，显示退善来近，
shǐ xí è fǎ suǒ zuò zhī yè wèi zhì zēngshàng huò suī qǐ zhòng è
始习恶法，所作之业，未至增上。或虽起重恶，
yǐ céng gǎi huǐ cǐ wèi xiǎo è
已曾改悔，此谓小恶。

shànnán zǐ ruò zhānchūzhuǎn xiàngzhě dàn zhī sù shì suǒ
“善男子！若占初转¹⁷相者，但知宿世所
zào zhī yè shàn è chābié ér bù néng zhī jī xí jiǔ jìn suǒ zuò zhī
造之业善恶差别，而不能知积习久近、所作之
yè qiáng ruò dà xiǎo shì gù xū zhān dì èr lún xiàng ruò zhān dì èr lún
业强弱大小，是故须占第二轮相。若占第二轮
xiàngzhě dāng yī chū lún xiāngzhōng suǒ xiàn zhī yè ruò shǔ shēnzhě
相者，当依初轮相中所现之业。若属身者，
zhì shēn lún xiàng ruò shǔ kǒuzhě zhì kǒu lún xiàng ruò shǔ yì zhě
掷身轮相；若属口者，掷口轮相；若属意者，
zhì yì lún xiàng bù dé yǐ cǐ sān lún zhī xiàng yī zhì tōngzhān yīngdāng
掷意轮相。不得以此三轮之相一掷通占。应当
suí yè zhǔniàn yī yī shàn è yī suǒ shǔ lún bié zhì zhān zhī
随业主念，一一善恶，依所属轮，别掷占之。

¹⁷ 大正藏：轮

fù cì ruò zhānchū lún xiàngzhōng wéi dé shēn zhī shàn
“复次，若占初轮相 中，唯得身之善，
yú cǐ dì èr lún xiàngzhōng dé shēn è zhě wèi wú zhì xīn bù dé xiāng
于此第二轮相 中得身恶者，谓无至心，不得相
yìng míng xū miù yě yòu fù bù xiāngyìngzhě wèizhānchū lún xiàngzhōng
应，名虚谬也。又复不相应者，谓占初轮相 中，
dé bù shā yè jí dé tōu dào yè yì xiānzhǔguān bù shā yè ér yú
得不杀业，及得偷盗业，意先主观不杀业，而于
dì èr lún xiàngzhōng dé shēn è zhě míng bù xiāngyìng
第二轮相 中得身恶者，名不相应。

fù cì ruò guānxiàn zài cóngshēng yǐ lái bú yào shā yè
“复次，若观现在从生以来，不乐杀业，
wú zào shā zuì dàn yì zhǔ shā yè ér yú cǐ dì èr lún xiàngzhōng dé
无造杀罪，但意主杀业，而于此第二轮相 中得
shēn dà è zhě wèi míng bù xiāngyìng zì yú kǒu yì zhōng yè bù xiāng
身大恶者，谓名不相应。自余口意 中业不相
yìng yì yì rú shì yīng zhī
应义，亦如是应知。

shànnán zǐ ruò wèi lái shì zhū zhòng shēng děng yù qiú dù
“善男子！若未来世诸 众 生 等，欲求度
tuōshēnglǎo bìng sǐ shǐ xué fā xīn xiū xí chán dìng wú xiāng zhì huì zhě
脱生老病死，始学发心修习禅定、无相智慧者，
yīngdāngxiānguān sù shì suǒ zuò è yè duōshǎo jí yǐ qīngzhòng ruò è
应当先观宿世所作恶业多少及以轻 重。若恶
yè duōhòuzhě bù dé jí xuéchándìng zhì huì yīngdāngxiān xiū chàn
业多厚者，不得即学禅定、智慧，应当先修忏
huǐ zhī fǎ suǒ yǐ zhě hé cǐ rén sù xí è xīn měng lì gù yú jīn
悔之法。所以者何？此人宿习恶心 猛利故，于今
xiàn zài bì duō zào è huǐ fànzhòng jìn yǐ fànzhòng jìn gù ruò bú
现在必多造恶，毁犯重禁。以犯重禁故，若不
chàn huǐ lìng qí qīngjìng ér xiū chándìng zhì huì zhě zé duōyǒuzhàng
忏悔令其清净，而修禅定、智慧者，则多有障
ài bù néng kè huò huò shī xīn cuòluàn huò wài xié suǒ nǎo huò
碍，不能克获。或失心错乱，或外邪所恼，或
nà shòu xié fǎ zēngzhǎng è jiàn shì gù dāngxiān xiū chàn huǐ fǎ
纳受邪法，增长恶见。是故当先修忏悔法，
ruò jiè gēnqīngjìng jí sù shì zhòng zuì dé wēi bó zhě zé lí zhūzhàng
若戒根清净，及宿世重罪得微薄者，则离诸障。

shànnán zǐ yù xiū chàn huǐ fǎ zhě dāngzhù jìng chù suí
“善男子！欲修忏悔法者，当住静处，随
lì suǒnéng zhuāngyán yī shì nèi zhì fó shì jí ān jīng fǎ xuánzēng
力所能，庄严一室。内置佛事及安经法，悬缯
fān gài qiú jí xiānghuā yǐ xiū gòngyǎng zǎo mù shēn tǐ jí xǐ
幡盖，求集香华，以修供养。澡沐身体，及洗
yī fú wù lìng chòu huì yú zhòu rì fēn zài cǐ shì nèi sān shí
衣服，勿令臭秽。于昼日分，在此室内，三时
chēngmíng yī xīn jìng lǐ guò qù qī fó jí wǔ shí sān fó cì suí shí
称名。一心敬礼过去七佛及五十三佛。次随十
fāngmiàn yī yī zǒng guī nǐ xīn biàn lǐ yī qiè zhū fó suǒyǒu sè shēn
方面，一一总归，拟心遍礼一切诸佛所有色身、
shè lì xíngxiàng fú tú miào tǎ yī qiè fó shì cì fù zǒng
舍利、形像、浮图、庙塔、一切佛事。次复总
lǐ shí fāngsān shì suǒyǒuzhū fó yòudāng nǐ xīn biàn lǐ shí fāng yī qiè
礼十方三世所有诸佛。又当拟心遍礼十方一切
fǎ zàng cì dāng nǐ xīn biàn lǐ shí fāng yī qiè xián shèng rán hòu gèng
法藏，次当拟心遍礼十方一切贤圣，然后更
bié chēngmíng lǐ wǒ dì zàng pú sà mó hē sà
别称名礼我地藏菩萨摩诃萨。

rú shì lǐ yǐ yīngdāngshuōsuǒzuò zuì yī xīn yǎnggào
“如是礼已，应当说所作罪，一心仰告：

wéiyuàn shí fāngzhū dà cí zūn zhèng zhī hù niàn wǒ jīn
“‘唯愿十方诸大慈尊，证知护念，我今
chàn huǐ bú fù gèngzào yuàn wǒ jí yī qiè zhòngshēng sù dé chú
忏悔，不复更造。愿我及一切众生，速得除
miè wú liàng jié lái shí è sì zhòng wǔ nì diāndǎo bàng huǐ sān
灭无量劫来十恶、四重、五逆、颠倒、谤毁三
bǎo yī chǎn tí zuì
宝，一阐提罪。’

fù yīng sī wéi rú shì zuì xìng dàn cóng xū wàng diāndǎo
“复应思惟：‘如是罪性，但从虚妄颠倒
xīn qǐ wú yǒu dìng shí ér kě dé zhě běn wéi kōng jì yuàn yī qiè
心起，无有定实而可得者，本唯空寂。愿一切
zhòngshēng sù dá xīn běn yǒngmiè zuì gēn
¹⁸ 众生速达心本，永灭罪根。’

¹⁸ 大正藏：愿我及一切

cì yīng fù fā quànqǐng zhī yuàn yuàn lìng shí fāng yī qiè pú
“次应复发劝请之愿：‘愿令十方一切菩
sà wèi chéng zhèng jué zhě yuàn sù chéng zhèng jué ruò yǐ chéng zhèng
萨，未成正觉者，愿速成正觉。若已成正
jué zhě yuàn cháng zhù zài shì zhuàn zhèng fǎ lún bú rù niè pán
觉者，愿常住在世，转正法轮，不入涅槃。’

cì dāng fù fā suí xǐ zhī yuàn yuàn wǒ jí yī qiè zhòng
“次当复发随喜之愿：‘愿我及一切众
shēng bì jīng yǒng shě jí dù zhī xīn yú sān shì zhōng yī qiè chà tǔ
生，毕竟永舍嫉妬之心，于三世中一切刹土，
suǒ yǒu xiū xué yī qiè gōng dé jí chéng jiù zhě xī jiē suí xǐ
所有修学一切功德及成就者，悉皆随喜。’

cì dāng fù fā huí xiàng zhī yuàn yuàn wǒ suǒ xiū yī qiè
“次当复发回向之愿：‘愿我所修一切
gōng dé zī yì yī qiè zhū zhòng shēng děng tóng qù fó zhì zhì niè
功德，资益一切诸众生等，同趣佛智，至涅
pán chéng rú shì fā huí xiàng yuàn yǐ fù wǎng yú jìng shì duān
槃城。’如是发回向愿已，复往余静室，端
zuò yī xīn ruò chēng sòng ruò mò niàn wǒ zhī míng hào dāng jiǎn shěng
坐一心，若称诵，若默念我之名号。当减省
shuì mián ruò hūn gài duō zhě yīng yú dào chǎng shì zhōng xuán rào sòng niàn
睡眠，若昏盖多者，应于道场室中旋绕诵念。

cì zhì yè fēn shí ruò yǒu dēng zhú guāng míng shì zhě yì yīng
“次至夜分时，若有灯烛光明显者，亦应
sān shí gōng jìng gòng yǎng huǐ guò fā yuàn ruò bù néng bàn guāng míng shì
三时恭敬供养，悔过发愿。若不能办光明事
zhě yīng dāng zhí zài yú jìng shì zhōng yī xīn sòng niàn rì rì rú shì
者，应当直在余静室中，一心诵念。日日如是

xíng chàn huǐ fǎ wù lìng xiè fèi ruò rén sù shì yuǎn yǒu shàn jī jiā zàn
行忏悔法，勿令懈怠。若人宿世远有善基，暂
shí yù è yīn yuán ér zào è fǎ zuì zhàng qīng wēi qí xīn měng lì
时遇恶因缘而造恶法，罪障轻微，其心猛利，
yì lì qiáng zhě jīng qī rì hòu jí dé qīng jìng chú zhū zhàng ài
意力强，经七日后，即得清净，除诸障碍。

rú shì zhòng shēng děng yè yǒu hòu bó zhū gēn lì dùn chà bié wú liàng
如是众生等，业有厚薄，诸根利钝，差别无量。
huò jīng èr qī rì hòu ér dé qīng jìng huò jīng sān qī rì nǎi zhì huò jīng
或经二七日后而得清净；或经三七日，乃至或经

qī qī rì hòu ér dé qīngjìng ruò guò qù xiàn zài jù yǒuzēngshàngzhǒng
七七日而后得清净。若过去、现在俱有增上种
zhǒngzhòng zuì zhě huò jīng bǎi rì ér dé qīngjìng huò jīng èr bǎi rì
种重罪者，或经百日而得清净；或经二百日，
nǎi zhì huò jīng qiān rì ér dé qīngjìng ruò jí dùngēn zuì zhàng zuì zhòng
乃至或经千日而得清净。若极钝根，罪障最重
zhě dàn dāng néng fā yǒngměng zhī xīn bú gù xī shēnmìngxiǎng cháng
者，但当能发勇猛之心，不顾惜身命想，常
qín chēngniàn zhòu yè xuánrào jiǎnshěngshuìmián lǐ chàn fā yuàn
勤称念，昼夜旋绕，减省睡眠，礼忏发愿，
yào xiū gòngyǎng bú xiè bú fèi nǎi zhì shī mìng yào bù xiū tuì
乐修供养，不懈不废，乃至失命，要不休退。
rú shì jīng jìn yú qiān rì zhōng bì huò qīngjìng
如是精进，于千日中必获清净。

shànnán zǐ ruò yù dé zhī qīngjìngxiàngzhě cóng shǐ xiū
“善男子！若欲得知¹⁹清净相者，从始修
xíngguò qī rì hòu yīngdāng rì rì yú chénzhāodàn yǐ dì èr lún xiàng
行过七日后，应当日日于晨朝旦，以第二轮相
jù ān shǒuzhōng pín sān zhì zhī ruò shēnkǒu yì jiē chúnshànzhě míng
具安手中，频三掷之。若身口意皆纯善者，名
dé qīngjìng rú shì wèi lái zhū zhòngshēngděng néng xiū xíngchàn huǐ zhě
得清净。如是未来诸众生等，能修行忏悔者，
cóngxiānguò qù jiǔ yuǎn yǐ lái yú fó fǎ zhōng gè céng xí shàn suí
从先过去久远以来，于佛法中各曾习善，随
qí suǒ xiū hé děnggōng dé yè yǒuhòu bó zhǒngzhǒngbié yì shì gù
其所修何等功德，业有厚薄种种别异。是故
bǐ děng dé qīngjìng shí xiàng yì bù tóng huò yǒuzhòngshēng dé sān yè
彼等得清净时，相亦不同。或有众生得三业
chúnshàn shí jí gèng dé zhū yú hǎoxiàng huò yǒuzhòngshēng dé sān
纯善时，即²⁰更得诸余好相。或有众生得三
yè shànxiàng shí yú yī rì yī yè zhōng fù jiànguāngmíngbiàn mǎn qí
业善相时，于一日一夜中，复见光明遍满其
shì huò wénshū tè yì hǎoxiāng qì shēn yì kuàirán huò zuò shàn mèng
室。或闻殊特异好香气，身意快然。或作善梦，

¹⁹ 大正藏：若欲知得

²⁰ 大正藏：不即

mèngjiàn²¹ fó sè shēn lái wèizuòzhèng shǒu mó qí tóu tàn yán shàn
梦见²¹佛色身来为作证，手摩其头，叹言：‘善
zāi rǔ jīn qīngjìng wǒ lái zhèng rǔ huò mèngjiàn pú sà shēn lái
哉！汝今清净，我来证汝。’或梦见菩萨身来
wèizuòzhèng huò mèngjiàn fó xíngxiàng fàngguāng ér wèizuòzhèng ruò
为作证，或梦见佛形像放光而为作证。若
rén wèi dé sān yè shànxiàng dàn xiānjiàn wén rú cǐ zhū shì zhě zé wéi
人未得三业善相，但先见闻如此诸事者，则为
xū wàng kuáng huò zhà wěi fēi shànxiàng yě ruò rén céng yǒu chū shì shàn
虚妄 诳惑 诈伪，非善相也。若人曾有出世善
jī shè xīn měng lì zhě wǒ yú ěr shí suí suǒ yìng dù ér wèi xiàn shēn
基，摄心猛利者，我于尔时，随所应度而为现身。
fàng dà cí guāng lìng bǐ ān wěn lí zhū yí bù huò shì shéntōng zhǒng
放大慈光，令彼安隐，离诸疑怖。或示神通种
zhǒng biàn huà huò fù lìng bǐ zì yì sù mìng suǒ jīng²² zhī shì suǒ zuò
种变化，或复令彼自忆宿命所经²²之事、所作
shàn è huò fù suí qí suǒ yào wèi shuō zhǒng zhǒng shēn yào zhī fǎ
善恶。或复随其所乐，为说种种深要之法。
bǐ rén jí shí yú suǒ xiàng shèng dé jué dìng xìn huò jiàn zhèng huò shā
彼人即时于所向乘，得决定信，或渐证获沙
mén dào guǒ
门道果。

fù cì bǐ zhū zhòng shēng ruò suī wèi néng jiàn wǒ huà shēn
“复次，彼诸众生若虽未能见我化身
zhuǎn biàn shuō fǎ dàn dāng xué zhì xīn shǐ shēn kǒu yì dé qīng jìng xiàng
转变说法，但当学至心，使身口意得清净相
yǐ wǒ yì hù niàn lìng bǐ zhòng shēng sù dé xiāo miè zhǒng zhǒng zhàng
已，我亦护念，令彼众生速得消灭种种障
ài tiān mó bō xún bù lái pò huài nǎi zhì jiǔ shí wǔ zhǒng wài dào xié
碍。天魔波旬不来破坏，乃至九十五种外道邪
shī yī qiè guǐ shén yì bù lái luàn suǒ yǒu wǔ gài zhǎn zhuǎn qīng wēi
师、一切鬼神，亦不来乱。所有五盖展转轻微，
kān néng xiū xí zhū chán zhì huì
堪能修习诸禅智慧。

fù cì ruò wèi lái shì zhū zhòng shēng děng suī bú wèi qiú
“复次，若未来世诸众生等，虽不为求

²¹ 大正藏：梦中见

²² 大正藏：径

chándìng zhì huì chūyào zhī dào dàn zāo zhǒng zhǒng zhòng è pín
禅定、智慧，出要之道，但遭种种众厄，贫
qióng kùn kǔ yōu nǎo bī pò zhě yì yīng gōng jìng lǐ bài gòng yǎng huǐ
穷困苦，忧恼逼迫者，亦应恭敬礼拜供养，悔
suǒ zuò è héng cháng fā yuàn yú yī qiè shí yī qiè chù qín xīn chēng
所作恶，恒常发愿，于一切时一切处，勤心称
sòng wǒ zhī míng hào lìng qí zhì chéng yì dāng sù tuō zhǒng zhǒng shuāi
诵我之名号，令其至诚。亦当速脱种种衰
nǎo shě cǐ mìng yǐ shēng yú shàn chù
恼，舍此命已，生于善处。

fù cì wèi lái zhī shì ruò zài jiā ruò chū jiā zhū zhòng shēng
“复次，未来之世，若在家、若出家诸众生
děng yù qiú shòu qīng jìng miào jiè ér xiān yǐ zuò zēng shàng zhòng zuì
等，欲求受清净妙戒，而先已作增上重罪，
bù dé shòu zhě yì dāng rú shàng xiū chàn huǐ fǎ lìng qí zhì xīn dé
不得受者，亦当如上修忏悔法，令其至心，得
shēn kǒu yì shàn xiàng yǐ jí yīng kě shòu ruò bǐ zhòng shēng yù xí mó
身口意善相已，即应可受。若彼众生欲习摩
hē yǎn dào qiú shòu pú sà gēn běn zhòng jiè jí yuàn zǒng shòu zài jiā
诃衍道，求受菩萨根本重戒，及愿总受在家、
chū jiā yī qiè jìn jiè suǒ wèi shè lǜ yí jiè shè shàn fǎ jiè
出家一切禁戒——所谓：摄律仪戒、摄善法戒、
shè huà zhòng shēng jiè ér bù néng dé shàn hǎo jiè shī guǎng jiě
摄化众生戒——而不能得善好戒师，广解
pú sà fǎ zàng xiān xiū xíng zhě yīng dāng zhì xīn yú dào chǎng nèi gōng
菩萨法藏。先修行者，应当至心于道场内，恭
jìng gòng yǎng yǎng gào shí fāng zhū fó pú sà qǐng wéi shī zhèng yī
敬供养，仰告十方诸佛菩萨，请为师证。一
xīn lì yuàn chēng biàn jiè xiàng xiān shuō shí gēn běn zhòng jiè cì dāng
心立愿，称辩戒相，先说十根本重戒，次当
zǒng jǔ sān zhǒng jiè jù zì shì ér shòu cǐ yì dé jiè
总举三种戒聚，自誓而受，此亦得戒。

fù cì wèi lái shì zhū zhòng shēng děng yù qiú chū jiā jí
“复次，未来世诸众生等，欲求出家，及
yǐ chū jiā ruò bù néng dé shàn hǎo jiè shī jí qīng jìng sēng zhòng qí
已出家，若不能得善好戒师，及清净僧众，其
xīn yí huò bù dé rú fǎ shòu yú jìn jiè zhě dàn néng xué fā wú shàng
心疑惑，不得如法受于禁戒者，但能学发无上

dào xīn yì lìng shēnkǒu yì dé qīngjìng yǐ qí wèichū jiā zhě yīngdāng
道心，亦令身口意得清净已。其未出家者，应当
tì fà pī fú fǎ yī rú shàng lì yuàn zì shì ér shòu pú sà lǜ
剃发，被服法衣，如上立愿，自誓而受菩萨律
yí sānzhǒng jiè jù zé míng jù huò bō luó tí mù chāchū jiā zhī jiè
仪三种戒聚，则名具获波罗提木叉出家之戒，
míngwéi bǐ qiū bǐ qiū ní jí yīng tuī qiú shēngwén lǜ zàng jí pú
名为比丘、比丘尼。即应推求声闻律藏，及菩
sà suǒ xí mó dé lè qié zàng shòu chí dú sòng guānchá xiū xíng ruò
萨所习摩德勒伽藏，受持读诵，观察修行。若
suī chū jiā ér qí nián wèimǎn èr shí zhě yīngdāng xiān shì yuàn shòu shí
虽出家，而其年未满足二十者，应当先誓愿受十
gēnběn jiè jí shòu shā mí shā mí ní suǒ yǒu bié jiè jì shòu jiè yǐ
根本戒，及受沙弥、沙弥尼所有别戒。既受戒已，
yì míng shā mí shā mí ní jí yīng qīn jìn gòngyǎng jǐ shì xiān jiù chū
亦名沙弥、沙弥尼。即应亲近供养给侍先旧出
jiā xué dà shèng xīn jù shòu jiè zhě qiú wéi yī zhǐ zhī shī qǐng
家，学大乘心，具受戒者，求为依止之师，请
wènjiào jiè xiū xíng wēi yí rú shā mí shā mí ní fǎ ruò bù néng
问教戒，修行威仪，如沙弥、沙弥尼法。若不能
zhí rú shì zhī rén wéidāng qīn jìn pú sà suǒ xiū mó dé lè qié zàng dú
值如是之人，唯当亲近菩萨所修摩德勒伽藏，读
sòng sī wéi guānchá xiū xíng yīng qín gòngyǎng fó fǎ sēngbǎo ruò
诵思惟，观察修行，应²³勤供养佛法僧宝。若
shā mí ní nián yǐ shí bā zhě yì dāng zì shì shòu pí ní zàng zhōng shì
沙弥尼年已十八者，亦当自誓受毗尼藏中式
chāmó nà liù jiè zhī fǎ jí biàn xué bǐ qiū ní yī qiè jiè jù qí nián
叉摩那六戒之法，及遍学比丘尼一切戒聚。其年
ruò mǎn èr shí shí nǎi kě rú shàng zǒng shòu pú sà sānzhǒng jiè jù
若满二十时，乃可如上总受菩萨三种戒聚。
rán hòu dé míng bǐ qiū bǐ qiū ní ruò bǐ zhòng shēng suī xué chàn
然后得名比丘、比丘尼。若彼众生，虽学忏
huǐ bù néng zhì xīn bú huò shàn xiàng zhě shè zuò shòu xiǎng²⁴ bù
悔，不能至心，不获善相者，设作受想²⁴，不
míng dé jiè
名得戒。”

²³ 大正藏：殷

²⁴ 大正藏：相

ěr shí jiān jìng xìn pú sà mó hē sà wèn dì zàng pú sà mó hē
尔时，坚净信菩萨摩诃萨问地藏菩萨摩诃

sà yán suǒ shuō zhì xīn zhě chā bié yǒu jǐ zhǒng hé děng zhì xīn
萨言：“所说至心者，差别有几种？何等至心，
néng huò shàn xiàng
能获善相？”

dì zàng pú sà mó hē sà yán shàn nán zǐ wǒ suǒ shuō zhì xīn
地藏菩萨摩诃萨言：“善男子！我所说至心

zhě lüè yǒu èr zhǒng hé děng wéi èr yī zhě chū shǐ xué xí qiú
者，略有二种。何等为二？一者，初始学习求
yuàn zhì xīn èr zhě shè yì zhuān jīng chéng jiù yǒng měng xiāng
愿至心。二者，摄意专精，成就勇猛，相

yīng zhì xīn dé cǐ dì èr zhì xīn zhě néng huò shàn xiàng cǐ dì èr
应至心。得此第二至心者，能获善相。此第二
zhì xīn fù yǒu xià zhōng shàng sān zhǒng chā bié hé děng wéi sān yī
至心，复有下中上三种差别，何等为三？一

zhě yī xīn suǒ wèi xì xiǎng bú luàn xīn zhù liǎo liǎo èr zhě yǒng měng
者一心，所谓系想不乱，心住了了。二者勇猛
xīn suǒ wèi zhuān qiú bú xiè bú gù shēn mìng sān zhě shēn xīn suǒ
心，所谓专求不懈，不顾身命。三者深心，所

wèi yǔ fǎ xiāng yīng jiū jìng bú tuì ruò rén xiū xí cǐ chàn huǐ fǎ
谓与法相应，究竟不退。若人修习此忏悔法，
nǎi zhì bù dé xià zhì xīn zhě zhōng bù néng huò qīng jìng shàn xiàng shì
乃至不得下至心者，终不能获清净善相。是

míng shuō zhān dì èr lún fǎ
名说占第二轮法。

shàn nán zǐ ruò yù zhān chá sān shì zhōng shòu bào chā bié zhě
“善男子！若欲占察三世中受报差别者，

dāng fù kè mù wéi liù lún yú cǐ liù lún yī yī èr sān sì wǔ liù
当复刻木为六轮。于此六轮，以一二三、四五六、
qī bā jiǔ shí shí yī shí èr shí sān shí sì shí wǔ shí liù shí qī
七八九、十十一十二、十三十四十五、十六十七

shí bā děng shù shū zì jì zhī yī shù zhǔ yī miàn gè sān miàn²⁵
十八等数，书字记之。一数主一面，各三面²⁵，
lìng shù cì dì bú cuò bú luàn dāng zhī rú cǐ zhū shù jiē cóng yī shù
令数次第不错不乱。当知如此诸数，皆从一数

²⁵ 大正藏：各书三面

ér qǐ yī yī wéiběn rú shì shùxiàngzhě xiǎn shì yī qiè zhòngshēng
而起，以一为本。如是数相者，显示一切众生
liù gēn zhī jù jiē cóng rú lái zàng zì xìngqīngjìng xīn yī shí jìng jiè ér
六根之聚，皆从如来藏自性清净心一实境界而
qǐ yī yī shí jìng jiè yī zhī wéiběn suǒ wèi yī yī shí jìng jiè gù
起，依一实境界以之为本。所谓依一实境界故，
yǒu bǐ wú míng bù liǎo yī fǎ jiè miùniàn sī wéi xiànwàng jìng jiè
有彼无明。不了一法界，谬念思惟，现妄境界，
fēn bié qǔ zhuó jí yè yīn yuán shēngyǎn ěr bí shé shēn
分别取著，集业因缘，生眼、耳、鼻、舌、身、
yì děng liù gēn yī yī nèi liù gēn gù duì wài sè shēng xiāng
意等六根。以依内六根故，对外色、声、香、
wèi chù fǎ děng liù chén qǐ yǎn ěr bí shé shēn
味、触、法等六尘，起眼、耳、鼻、舌、身、
yì děng liù shí yī yī liù shí gù yú sè shēng xiāng wèi
意等六识。以依六识故，于色、声、香、味、
chù fǎ zhōng qǐ wéixiǎng shùnxǎng fēi wéi fēi shùnděngxiǎng
触、法中，起违想、顺想、非违非顺等想，
shēng shí bā zhǒngshòu ruò wèi lái shì fó zhū dì zǐ yú sān shì zhōng
生十八种受。若未来世佛诸弟子，于三世中
suǒ shòu guǒ bào yù jué yí yì zhě yīng dāng sān zhì cǐ dì sān lún xiǎng
所受果报，欲决疑意者，应当三掷此第三轮想
26 zhān jì hé shù yī shù guān zhī yǐ dìng shàn è
, 占计合数，依数观之，以定善恶。

rú shì suǒ guān sān shì guǒ bào shàn è zhī xiàng yǒu yī bǎi bā
“如是所观三世果报善恶之相，有一百八
shí jiǔ zhǒng hé děng wéi yī bǎi bā shí jiǔ zhǒng yī zhě qiú shàng
十九种。何等为一百八十九种？一者，求上
shèng dé bú tuì èr zhě suǒ qiú guǒ xiàndāngzhèng sān zhě qiú zhōng
乘得不退。二者，所求果现当证。三者，求中
shèng dé bú tuì sì zhě qiú xià shèng dé bú tuì wǔ zhě qiú shén
乘得不退。四者，求下乘得不退。五者，求神
tōng dé chéng jiù liù zhě xiū sì fàn dé chéng jiù qī zhě xiū shì
通得成就。六者，修四梵得成就。七者，修世
chán dé chéng jiù bā zhě suǒ yù shòu dé miào jiè jiǔ zhě suǒ
禅得成就。八者，所欲受得妙戒。九者，所

céngshòu dé jiè jù shí zhě qiú shàngshèngwèizhù xìn shí yī zhě
曾受得戒具。十者，求上乘未住信。十一者，
qiú zhōngshèngwèizhù xìn shí èr zhě qiú xiàshèngwèizhù xìn shí sān
求中乘未住信。十二者，求下乘未住信。十三
zhě suǒguānrén wéishànyǒu shí sì zhě suí suǒwén shì zhèng fǎ²⁷
者，所观人为善友。十四者，随所闻是正法。
shí wǔ zhě suǒguānrén wéi è yǒu shí liù zhě suí suǒwén fēi zhèng
十五者，所观人为恶友。十六者，随所闻非正
jiào shí qī zhě suǒguānrén yǒu shí dé shí bā zhě suǒguānrén
教。十七者，所观人有实德。十八者，所观人
wú shí dé shí jiǔ zhě suǒguān yì bú cuòmiù èr shí zhě suǒguān
无实德。十九者，所观义不错谬。二十者，所观
yì shì cuòmiù èr shí yī zhě yǒusuǒsòng bú cuòmiù èr shí èr zhě
义是错谬。二十一者，有所诵不错谬。二十二者，
yǒusuǒsòng shì cuòmiù èr shí sān zhě suǒ xiū xíng bú cuòmiù èr shí
有所诵是错谬。二十三者，所修行不错谬。二十
sì zhě suǒjiàn wén shì shànxiàng èr shí wǔ zhě yǒusuǒzhèngwéizhèng
四者，所见闻是善相。二十五者，有所证为正
shí èr shí liù zhě yǒusuǒxué shì cuòmiù èr shí qī zhě suǒjiàn
实。二十六者，有所学是错谬。二十七者，所见
wén fēi shànxiàng èr shí bā zhě yǒusuǒzhèng fēi zhèng fǎ èr shí
闻非善相。二十八者，有所证非正法。二十
jiǔ zhě yǒusuǒhuò xié shén chí sān shí zhě suǒnéngshuō xié zhì biàn
九者，有所获邪神持。三十者，所能说邪智辩。
sān shí yī zhě suǒxuán zhī fēi rén lì sān shí èr zhě yīngxiān xí guān
三十一者，所玄知非人力。三十二者，应先习观
zhì dào sān shí sān zhě yīngxiān xí chándìngdào sān shí sì zhě
智道。三十三者，应先习禅定道。三十四者，
guānsuǒxué wú zhàng ài sān shí wǔ zhě guānsuǒxué shì suǒ yí sān
观所学无障碍。三十五者，观所学是所宜。三
shí liù zhě guānsuǒxué fēi suǒ yí sān shí qī zhě guānsuǒxué shì
十六者，观所学非所宜。三十七者，观所学是
sù xí sān shí bā zhě guānsuǒxué fēi sù xí sān shí jiǔ zhě guān
宿习。三十八者，观所学非宿习。三十九者，观
suǒxuéshàn zēngzhǎng sì shí zhě guānsuǒxuéfāngbiànshǎo sì shí
所学善增长。四十者，观所学方便少。四十

²⁷ 大正藏：信

yī zhě guānsuǒ xué wú jìn qù sì shí èr zhě suǒ qiú guǒ xiàn wèi dé
一者，观所学无进趣。四十二者，所求果现未得。

sì shí sān zhě qiú chū jiā dāng dé qù sì shí sì zhě qiú wén fǎ dé
四十三者，求出家当得去。四十四者，求闻法得

jiào shì sì shí wǔ zhě qiú jīng juàn dé dú sòng sì shí liù zhě guān
教示。四十五者，求经卷得读诵。四十六者，观

suǒ zuò shì mó shì sì shí qī zhě guānsuǒ zuò shì chéng jiù sì shí
所作是魔事。四十七者，观所作事成就。四十

bā zhě guānsuǒ zuò shì bù chéng sì shí jiǔ zhě qiú dà fù cái yíng
八者，观所作事不成。四十九者，求大富财盈

mǎn wǔ shí zhě qiú guān wèi dāng dé huò wǔ shí yī zhě qiú shòu
满。五十者，求官位当得获。五十一者，求寿

mìng dé yán nián wǔ shí èr zhě qiú shì xiān dāng dé huò wǔ shí sān
命得延年。五十二者，求世仙当得获。五十三

zhě guān xué wèn duō suǒ dá wǔ shí sì zhě guān xué wèn shǎo suǒ dá
者，观学问多所达。五十四者，观学问少所达。

wǔ shí wǔ zhě qiú shī yǒu dé rú yì wǔ shí liù zhě qiú dì zǐ dé
五十五者，求师友得如意。五十六者，求弟子得

rú yì wǔ shí qī zhě qiú fù mǔ dé rú yì wǔ shí bā zhě qiú
如意。五十七者，求父母得如意。五十八者，求

nán nǚ dé rú yì wǔ shí jiǔ zhě qiú qī qiè dé rú yì liù shí zhě
男女得如意。五十九者，求妻妾得如意。六十者，

qiú tóng bàn dé rú yì liù shí yī zhě guānsuǒ lù dé hé hé liù shí
求同伴得如意。六十一者，观所虑得和合。六十

èr zhě suǒ guān rén xīn huái huì liù shí sān zhě qiú wú hèn dé huān
二者，所观人心怀恚。六十三者，求无恨得欢

xǐ liù shí sì zhě qiú hé hé dé rú yì liù shí wǔ zhě suǒ guān
喜。六十四者，求和合得如意。六十五者，所观

rén xīn huān xǐ liù shí liù zhě suǒ sī rén dé huì jiàn liù shí qī zhě
人心欢喜。六十六者，所思人得会见。六十七者，

suǒ sī rén bú fù huì liù shí bā zhě suǒ qǐng huàn dé lái jí liù shí
所思人不复会。六十八者，所请唤得来集。六十

jiǔ zhě suǒ zēng è dé lí zhī qī shí zhě suǒ ài jìng dé jìn zhī
九者，所憎恶得离之。七十者，所爱敬得近之。

qī shí yī zhě guān yù jù dé hé jí qī shí èr zhě guān yù jù
七十一者，观欲聚得和集。七十二者，观欲聚

bù hé jí qī shí sān zhě suǒ qǐng huàn bù dé lái qī shí sì zhě
不和集。七十三者，所请唤不得来。七十四者，

suǒ qī rén bì dāng zhì qī shí wǔ zhě suǒ qī rén zhù bù lái qī shí
所期人必当至。七十五者，所期人住不来。七十
liù zhě suǒ guān rén dé ān jí qī shí qī zhě suǒ guān rén bù ān
六者，所观人得安吉。七十七者，所观人不安
jí qī shí bā zhě suǒ guān rén yǐ wú shēn qī shí jiǔ zhě suǒ wàng
吉。七十八者，所观人已无身。七十九者，所望
jiàn dé dǔ zhī bā shí zhě suǒ qiú mì dé jiàn zhī bā shí yī zhě
见得睹之。八十者，所求觅得见之。八十一者，
qiú suǒ wén dé jí yǔ bā shí èr zhě suǒ qiú jiàn bù rú yì bā shí
求所闻得吉语。八十二者，所求见不如意。八十
sān zhě guān suǒ yí jí wéi shí bā shí sì zhě guān suǒ yí wéi bù
三者，观所疑即为实。八十四者，观所疑为不
shí bā shí wǔ zhě suǒ guān rén bù hé hé bā shí liù zhě qiú fó
实。八十五者，所观人不和合。八十六者，求佛
shì dāng dé huò bā shí qī zhě qiú gòng jù dāng dé huò bā shí bā
事当得获。八十七者，求供具当得获。八十八
zhě qiú zī shēng dé rú yì bā shí jiǔ zhě qiú zī shēng shǎo dé huò
者，求资生得如意。八十九者，求资生少得获。
jiǔ shí zhě yǒu suǒ qiú jiē dāng dé jiǔ shí yī zhě yǒu suǒ qiú jiē bù
九十者，有所求皆当得。九十一者，有所求皆不
dé jiǔ shí èr zhě yǒu suǒ qiú shǎo dé huò jiǔ shí sān zhě yǒu suǒ
得。九十二者，有所求少得获。九十三者，有所
qiú dé rú yì jiǔ shí sì zhě yǒu suǒ qiú sù dāng dé jiǔ shí wǔ zhě
求得如意。九十四者，有所求速当得。九十五者，
yǒu suǒ qiú jiǔ dāng dé jiǔ shí liù zhě yǒu suǒ qiú ér sǔn shī jiǔ shí
有所求久当得。九十六者，有所求而损失。九十
qī zhě yǒu suǒ qiú dé jí lì jiǔ shí bā zhě yǒu suǒ qiú ér shòu kǔ
七者，有所求得吉利。九十八者，有所求而受苦。
jiǔ shí jiǔ zhě guān suǒ shī qiú dāng dé yī bǎi zhě guān suǒ shī qiú
九十九者，观所失求当得。一百者，观所失求
bù dé yī bǎi yī zhě guān suǒ shī zì huán dé yī bǎi èr zhě
28 不得。一百一者，观所失自还得。一百二者，
qiú lí è dé tuō nán yī bǎi sān zhě qiú lí bìng dé chú yù yī bǎi
求离厄得脱难。一百三者，求离病得除愈。一百
sì zhě guān suǒ qù wú zhàng ài yī bǎi wǔ zhě guān suǒ qù yǒu zhàng
四者，观所去无障碍。一百五者，观所去有障

碍。一百六者，观所住得安止。一百七者，观
所住不得安。一百八者，所向处得安快。一百九
者，所向处有厄难。一百一十者，所向处为魔
网。一百一十一者，所向处难开化。一百一十
二者，所向处可开化。一百一十三者，所向处
自获利。一百一十四者，所游路无恼害。一百一
十五者，所游路有恼害。一百一十六者，君民恶
饥谨起。一百一十七者，君民恶多疾疫。一百一
十八者，君民好国丰乐。一百一十九者，君无道
国灾乱。一百二十者，君修德灾乱灭。一百二十
一者，君行恶国将破。一百二十二者，君修善国
还立。一百二十三者，观所避得度难。一百二
十四者，观所避不脱难。一百二十五者，所住处
众安隐。一百二十六者，所住处有障难。一百
二十七者，所依聚众不安，一百二十八者，闲
静处无诸难。一百二十九者，观怪异无损害，一
百三十者，观怪异有损害。一百三十一者，观
怪异精进安。一百三十二者，观所梦无损害。

yī bǎi sān shí sān zhě guānsuǒ mèng yǒu sǔn hài²⁹ yī bǎi sān shí sì zhě
一百三十三者，观所梦有损害²⁹。一百三十四者，
guānsuǒ mèng jīng jìn ān yī bǎi sān shí wǔ zhě guānsuǒ mèng wéi jí
观所梦精进安。一百三十五者，观所梦为吉
lì yī bǎi sān shí liù zhě guānzhànguàn sù dé lí yī bǎi sān shí
利。一百三十六者，观障乱速得离。一百三十
qī zhě guānzhànguàn jiàn dé lí yī bǎi sān shí bā zhě guānzhàng
七者，观障乱渐得离。一百三十八者，观障
luàn bù dé lí yī bǎi sān shí jiǔ zhě guānzhànguàn yī xīn chú
乱不得³⁰离。一百三十九者，观障乱一心除。
yī bǎi sì shí zhě guānsuǒ nán sù dé tuō yī bǎi sì shí yī zhě guān
一百四十者，观所难速得脱。一百四十一者，观
suǒ nán jiǔ dé tuō yī bǎi sì shí èr zhě guānsuǒ nán shòu shuāi nǎo
所难久得脱。一百四十二者，观所难受衰恼。
yī bǎi sì shí sān zhě guānsuǒ nán jīng jìn tuō yī bǎi sì shí sì zhě
一百四十三者，观所难精进脱。一百四十四者，
guānsuǒ nán mìng dāng jìn yī bǎi sì shí wǔ zhě guānsuǒ huàn dà bù
观所难命当尽。一百四十五者，观所患大不
tiáo yī bǎi sì shí liù zhě guānsuǒ huàn fēi rén nǎo yī bǎi sì shí
调。一百四十六者，观所患非人恼。一百四十
qī zhě guānsuǒ huàn hé fēi rén yī bǎi sì shí bā zhě guānsuǒ huàn
七者，观所患合非人。一百四十八者，观所患
kě liáo zhì yī bǎi sì shí jiǔ zhě guānsuǒ huàn nán liáo zhì yī bǎi
可疗治。一百四十九者，观所患难疗治。一百
wǔ shí zhě guānsuǒ huàn jīng jìn chà yī bǎi wǔ shí yī zhě guānsuǒ
五十者，观所患精进差。一百五十一者，观所
huàn jiǔ cháng kǔ yī bǎi wǔ shí èr zhě guānsuǒ huàn zì dāng chà
患久长苦。一百五十二者，观所患自当差。
yī bǎi wǔ shí sān zhě guānsuǒ huàn xiàng³¹ yī kǎnnéng zhì yī bǎi wǔ
一百五十三者，观所患向³¹医堪能治。一百五
shí sì zhě guānsuǒ liáo shì duì zhì yī bǎi wǔ shí wǔ zhě suǒ fú yào
十四者，观所疗是对治。一百五十五者，所服药
dāng dé lì yī bǎi wǔ shí liù zhě guānsuǒ huàn dé chú yù yī bǎi
当得力。一百五十六者，观所患得除愈。一百

²⁹ 大正藏：所损

³⁰ 大正藏：能

³¹ 大正藏：一百五十三者，所向

wǔ shí qī zhě suǒxiàng yī bù néng zhì yī bǎi wǔ shí bā zhě guān
五十七者，所向医不能治。一百五十八者，观
suǒliáo fēi duì zhì yī bǎi wǔ shí jiǔ zhě suǒ fú yào bù dé lì yī
所疗非对治。一百五十九者，所服药不得力。一
bǎi liù shí zhě guānsuǒ huàn mìng dāng jìn yī bǎi liù shí yī zhě cóng
百六十者，观所患命当尽。一百六十一者，从
dì yù dào zhōng lái yī bǎi liù shí èr zhě cóng chù shēng dào zhōng lái
地狱道中来。一百六十二者，从畜生道中来。
yī bǎi liù shí sān zhě cóng è guǐ dào zhōng lái yī bǎi liù shí sì zhě
一百六十三者，从饿鬼道中来。一百六十四者，
cóng ā xiū luó dào zhōng lái yī bǎi liù shí wǔ zhě cóng rén dào zhōng
从阿修罗道中来。一百六十五者，从人道中
ér lái yī bǎi liù shí liù zhě cóng tiān dào zhōng ér lái yī bǎi liù
而来。一百六十六者，从天道中而来。一百六
shí qī zhě cóng zài jiā zhōng ér lái yī bǎi liù shí bā zhě cóng chū
十七者，从在家中而来。一百六十八者，从出
jiā zhōng ér lái yī bǎi liù shí jiǔ zhě céng zhí fó gòng yǎng lái yī
家中而来。一百六十九者，曾值佛供养来。一
bǎi qī shí zhě céng qīn gòng yǎng xián shèng lái yī bǎi qī shí yī zhě
百七十者，曾亲供养贤圣来。一百七十一者，
céng dé wén shēn fǎ lái yī bǎi qī shí èr zhě shě shēn yǐ rù dì yù
曾得闻深法来。一百七十二者，舍身已入地狱。
yī bǎi qī shí sān zhě shě shēn yǐ zuò chù shēng yī bǎi qī shí sì zhě
一百七十三者，舍身已作畜生。一百七十四者，
shě shēn yǐ zuò è guǐ yī bǎi qī shí wǔ zhě shě shēn yǐ zuò ā xiū luó
舍身已作饿鬼。一百七十五者，舍身已作阿修罗。
yī bǎi qī shí liù zhě shě shēn yǐ shēng rén dào yī bǎi qī shí qī zhě
一百七十六者，舍身已生人道。一百七十七者，
shě shēn yǐ wéi rén wáng yī bǎi qī shí bā zhě shě shēn yǐ shēng tiān dào
舍身已为人王。一百七十八者，舍身已生天道。
yī bǎi qī shí jiǔ zhě shě shēn yǐ wéi tiān wáng yī bǎi bā shí zhě
一百七十九者，舍身已为天王。一百八十者，
shě shēn yǐ wén shēn fǎ yī bǎi bā shí yī zhě shě shēn yǐ dé chū jiā
舍身已闻深法。一百八十一者，舍身已得出家。
yī bǎi bā shí èr zhě shě shēn yǐ zhí shèng sēng yī bǎi bā shí sān zhě
一百八十二者，舍身已值圣僧。一百八十三者，
shě shēn yǐ shēng dōu shuài tiān yī bǎi bā shí sì zhě shě shēn yǐ shēng
舍身已生兜率天。一百八十四者，舍身已生

jìng fó guó yī bǎi bā shí wǔ zhě shěshēn yǐ xún jiàn fó yī bǎi bā
净佛国。一百八十五者，舍身已寻见佛。一百八
shí liù zhě shěshēn yǐ zhù xià shèng yī bǎi bā shí qī zhě shěshēn
十六者，舍身已住下乘。一百八十七者，舍身
yǐ zhù zhōng shèng yī bǎi bā shí bā zhě shěshēn yǐ huò guǒ zhèng
已住中乘。一百八十八者，舍身已获果证。
yī bǎi bā shí jiǔ zhě shěshēn yǐ rù shàng shèng
一百八十九者，舍身已入³²上乘。

shàn nán zǐ shì míng yī bǎi bā shí jiǔ zhǒng shàn è guǒ bào
“善男子！是名一百八十九种善恶果报
chā bié zhī xiàng rú cǐ zhān fǎ suí xīn suǒ guān zhǔ niàn zhī shì ruò
差别之相。如此占法，随心所观主念之事，若
shù hé yǔ yì xiāng dāng zhě wú yǒu guāi cuò ruò qí suǒ zhì suǒ hé zhī
数合与意相当者，无有乖错。若其所掷所合之
shù shù yǔ xīn suǒ guān zhǔ niàn zhī shì bù xiāng dāng zhě wèi bú zhì
数，数与心所观³³主念之事不相当者，谓不至
xīn míng wéi xū miù qí yǒu sān zhì ér jiē wú suǒ jiàn zhě cǐ rén
心，名为虚谬。其有三掷而皆无所见³⁴者，此人
zé míng yǐ dé wú suǒ yǒu yě
则名已得无所有³⁵也。

fù cì shàn nán zǐ ruò zì fā yì guān yú tā rén suǒ
“复次，善男子！若自发意，观于他人所
shòu guǒ bào shì yì tóng ěr ruò yǒu tā rén bù néng zì zhān ér lái
受果报，事亦同尔。若有他人不能自占，而来
qiú qǐng yù shǐ zhān zhě yīng dāng chóu liáng guān chá zì xīn bù tān shì
求请欲使占者，应当筹量观察自心，不贪世
jiān nèi yì qīng jìng rán hòu nǎi kě rú shàng guī jìng xiū xíng gòng yǎng
间，内意清净，然后乃可如上，归敬修行供养，
zhì xīn fā yuàn ér wéi zhān chá bù yīng tān qiú shì jiān míng lì rú xíng
至心发愿而为占察。不应贪求世间名利，如行
shī dào yǐ zì fáng luàn yòu ruò nèi xīn bù qīng jìng zhě shè lìng zhān
师道，以自妨乱。又若内心不清净者，设令占
chá ér bù xiāng dāng dàn wéi xū miù ěr
察而不相当，但为虚谬耳。

³² 大正藏：住

³³ 大正藏：所合之数，与心所观

³⁴ 大正藏：现

³⁵ 大正藏：得

fù cì ruò wèi lái shì zhūzhòngshēngděng yī qiè suǒzhān
“复次，若未来世诸 众 生 等，一切所占，
bú huò jí shàn suǒ qiú bù dé zhǒngzhǒngyōu lǜ bī nǎo bù jù shí
不获吉善，所求不得，种 种 忧虑，逼恼怖惧时，
yīngdāngzhòu yè chángqín sòngniàn wǒ zhī míng zì ruò néng zhì xīn zhě
应当 昼夜 常 勤诵念我之名字。若能至心者，
suǒzhān zé jí suǒ qiú jiē huò xiàn lí shuāinǎo
所占则吉，所求皆获，现离衰恼。”

占察善恶业报经卷上

zhān chá shàn è yè bào jīng juàn xià

占察善恶业报经卷下

suí wàiguóshāmén pú tí dēng yì
隋外国沙门菩提登译

ěr shí jiān jìng xìn pú sà mó hē sà wèn dì zàng pú sà mó hē
尔时，坚净信菩萨摩诃萨问地藏菩萨摩诃

sà yán yún hé kāi shì qiú xiàng dà shèngzhě jìn qù fāngbiàn
萨言：“云何开示求向大乘者，进趣方便？”

dì zàng pú sà mó hē sà yán shànnán zǐ ruò yǒuzhòngshēng
地藏菩萨摩诃萨言：“善男子！若有众生

yù xiàng dà shèngzhě yīngdāngxiān zhī zuì chūsuoǔxínggēnběn zhī yè qí
欲向大乘者，应当先知最初所行根本之业。其

zuì chūsuoǔxínggēnběn yè zhě suoǔwèi yī zhǐ yī shí jìng jiè yǐ xiū xìn jiě
最初所行根本业者，所谓依止一实境界以修信解，

yīn xiū xìn jiě lì zēngzhǎng gù sù jí dé rù pú sà zhǒngxìng suoǔ
因修信解力³⁶增长故，速疾得入菩萨种性。所

yán yī shí jìng jiè zhě wèizhòngshēng xīn tǐ cóngběn yǐ lái bù shēng
言一实境界者，谓众生心体，从本以来，不生

bú miè zì xìngqīngjìng wú zhàng wú ài yóu rú xū kōng lí fēn
不灭，自性清净，无障无碍，犹如虚空。离分

bié gù píngděng pǔ biàn wú suoǔ bú zhì yuánmǎn shí fāng jiū jìng
别故，平等普遍，无所不至，圆满十方，究竟

yī xiàng wú èr wú bié bú biàn bú yì wú zēng wú jiǎn yǐ yī
一相，无二无别，不变不异，无增无减。以一

qiè zhòngshēng xīn yī qiè shēngwén pì zhī fó xīn yī qiè pú sà
切众生心，一切声闻、辟支佛心，一切菩萨

xīn yī qiè zhū fó xīn jiē tóng bù shēng bú miè wú rǎn jì jìng
心，一切诸佛心，皆同不生不灭，无染寂静，

zhēn rú xiàng gù suoǔ yǐ zhě hé yī qiè yǒu xīn qǐ fēn bié zhě yóu
真如相故。所以者何？一切有心起分别者，犹

rú huàn huà wú yǒuzhēn shí suoǔwèi shí shòu xiǎng xíng
如幻化，无有真³⁷实。所谓识、受、想、行、

³⁶ 大正藏：因信解力

³⁷ 大正藏：定

yì niàn yuán lù jué zhī děng fǎ zhǒngzhǒng xīn shù fēi qīng
忆念、缘虑、觉知等法³⁸，种种心数，非青
fēi huáng fēi chì fēi bái yì fēi zá sè wú yǒuchángduǎn fāng
非黄，非赤非白，亦非杂色，无有长短、方
yuán dà xiǎo nǎi zhì jìn yú shí fāng xū kōng yī qiè shì jiè qiú xīn
圆、大小。乃至尽于十方虚空一切世界，求心
xíng zhuàng wú yī qū fēn ér kě dé zhě dàn yǐ zhòngshēng wú míng chí
形状，无一区分而可得者。但以众生无明痴
àn xūn xí yīn yuán xiàn wàng jìng jiè lìng shēng niàn zhuó suǒ wèi cǐ
闇熏习因缘，现妄境界，令生念著。所谓此
xīn bù néng zì zhī wàng zì wèi yǒu qǐ jué zhī xiǎng jì wǒ wǒ
心不能自知，妄自谓有，起觉知想，计我、我
suǒ ér shí wú yǒu jué zhī zhī xiàng yǐ cǐ wàng xīn bì jìng wú tǐ
所，而实无有觉知之相³⁹。以此妄心毕竟无体，
bù kě jiàn gù ruò wú jué zhī néng fēn bié zhě zé wú shí fāng sān shì yī
不可见故。若无觉知能分别者，则无十方三世一
qiè jìng jiè chā bié zhī xiàng yǐ yī qiè fǎ jiē bù néng zì yǒu dàn yī
切境界差别之相。以一切法皆不能自有，但依
wàng xīn fēn bié gù yǒu suǒ wèi yī qiè jìng jiè gè gè bù zì niàn wéi yǒu
妄心分别故有。所谓一切境界，各各不自念为有，
zhī cǐ wéi zì zhī bǐ wéi tā shì gù yī qiè fǎ bù néng zì yǒu zé
知此为自，知彼为他。是故一切法不能自有，则
wú bié yì wéi yī wàng xīn bù zhī bù liǎo nèi zì wú gù wèi yǒu qián
无别异。唯依妄心，不知不了内自无故，谓有前
wài suǒ zhī jìng jiè wàng shēng zhǒngzhǒng fǎ xiǎng wèi yǒu wèi wú
外所知境界⁴⁰，妄生种种法想，谓有谓无，
wèi bǐ wèi cǐ wèi shì wèi fēi wèi hǎo wèi è nǎi zhì wàng shēng wú
谓彼谓此，谓是谓非，谓好谓恶，乃至妄生无
liàng wú biān fǎ xiǎng dāng rú shì zhī yī qiè zhū fǎ jiē cóng wàng
量无边法想。当如是知，一切诸法，皆从妄
xiǎng shēng yī wàng xīn wéi běn
想生，依妄心为本。

rán cǐ wàng xīn wú zì xiàng gù yī yī jìng jiè ér yǒu suǒ
“然此妄心无自相故，亦依境界而有，所

³⁸ 大正藏：觉知等，

³⁹ 大正藏：想

⁴⁰ 大正藏：谓有前外境界

wèiyuánniàn jué zhī qiánjìng jiè gù shuōmíngwéi xīn yòu cǐ wàng xīn yǔ
谓缘念觉知前境界故，说名为心。又此妄心与
qiánjìng jiè suī jù xiāng yī qǐ wú xiānhòu ér cǐ wàng xīn néngwéi
前境界，虽俱相依，起无先后，而此妄心能为
yī qiè jìng jiè yuán zhǔ suǒ yǐ zhě hé wèi yī wàng xīn bù liǎo fǎ
一切境界源⁴¹主。所以者何？谓依妄心，不了法
jiè yī xiàng gù shuō xīn yǒu wú míng yī wú míng lì yīn gù xiànwàng
界一相故，说心有无明。依无明力因故，现妄
jìng jiè yì yī wú míngmiè gù yī qiè jìng jiè miè fēi yī yī qiè jìng
境界。亦依无明灭故，一切境界灭，非依一切境
jiè zì bù liǎo gù shuō jìng jiè yǒu wú míng yì fēi yī jìng jiè gù
界。自不了故，说境界有。无明亦非依境界故，
shēng yú wú míng yǐ yī qiè zhū fó yú yī qiè jìng jiè bù shēng wú míng
生于无明。以一切诸佛，于一切境界不生无明
gù yòu fù bù yī jìng jiè miè gù wú míng xīn miè yǐ yī qiè jìng jiè
故。又复不依境界灭故，无明心灭。以一切境界，
cóngběn yǐ lái tǐ xìng zì miè wèicéngyǒu gù yīn rú cǐ yì
从本已来，体性自灭，未曾有故。因如此义，
shì gù dàn shuō yī qiè zhū fǎ yī xīn wéiběn dāng zhī yī qiè zhū fǎ
是故但说一切诸法依心为本。当知一切诸法，
xī míngwéi xīn yǐ yì tǐ bú yì wéi xīn suǒ shè gù yòu yī qiè
悉名为心，以义、体不异，为心所摄故。又一切
zhū fǎ cóng xīn suǒ qǐ yǔ xīn zuò xiàng hé hé ér yǒu gòngshēng
诸法，从心所起，与心作相，和合而有，共生
gòngmiè tóng wú yǒu zhù yǐ yī qiè jìng jiè dàn suí xīn suǒ yuán
共灭，同无有住。以一切境界，但随心所缘，
niànniànxiāng xù gù ér dé zhù chí zàn shí wéiyǒu
念念相续故，而得住持，暂时为有。

rú shì suǒ shuō xīn yì zhě yǒu èr zhǒng xiàng hé děng wéi èr
“如是所说心义者，有二种相。何等为二？”

yī zhě xīn nèi xiàng èr zhě xīn wài xiàng xīn nèi xiàng zhě fù yǒu èr
一者心内相，二者心外相。心内相者，复有二
zhǒng yún hé wéi èr yī zhě zhēn èr zhě wàng suǒ yán zhēn zhě
种。云何为二？一者真，二者妄。所言真者，
wèi xīn tǐ běn xiàng rú rú bú yì qīng jìng yuán mǎn wú zhàng wú
谓心体本相，如如不异，清净圆满，无障无

⁴¹ 大正藏：原

碍，微密难见，以遍一切处，常恒不坏，建立
生长一切法故。所言妄者，谓起念、分别、
觉知、缘虑、忆想等事，虽复相续，能生一
切种种境界，而内虚伪，无有真实，不可见故。
所言心外相者，谓一切诸法种种境界等，随
有所念，境界现前故，知有内心及内⁴²心差别。
如是当知，内妄相⁴³者，为因为体。外妄相
者，为果为用。依如此等义，是故我说一切诸
法悉名为心。

“又复当知，心外相者，如梦所见种种
境界，唯心想作，无实外事。一切境界，悉亦如
是，以皆依无明识梦所见，妄想作故。

“复次，应知内心念念不住故，所见、所缘
一切境界亦随心念念不住，所谓心生故种种
法生，心灭故种种法灭。是⁴⁴生灭相，但有
名字，实不可得。以心不往至于境界，境界亦
不来至于心。如镜中像，无来无去。是故一切

⁴² 大正藏：外

⁴³ 大正藏：想

⁴⁴ 大正藏：而

fǎ qiú shēngmièdìngxiàng liǎo bù kě dé suǒwèi yī qiè fǎ bì jìng
法，求生灭定相，了不可得。所谓一切法毕竟
wú tǐ běn lái chángkōng shí bù shēngmiè gù rú shì yī qiè fǎ shí
无体，本来常空，实不生灭故。如是一切法实
bù shēngmièzhě zé wú yī qiè jìng jiè chā bié zhī xiàng jì jìng yī wèi
不生灭者，则无一切境界差别之相，寂静一味，
míngwéizhēn rú dì yī yì dì zì xìngqīngjìng xīn bǐ zì xìngqīngjìng
名为真如第一义谛，自性清净心。彼自性清净
xīn zhàn rán yuán mǎn yǐ wú fēn bié xiàng gù wú fēn bié xiàng zhě
心，湛然圆满，以无分别相故。无分别相者，
yú yī qiè chù wú suǒ bú zài wú suǒ bú zài zhě yǐ néng yī chí jiàn
于一切处，无所不在。无所不在者，以能依持建
lì yī qiè fǎ gù
立一切法故。

fù cì bǐ xīn míng rú lái zàng suǒwèi jù zú wú liàng wú
“复次，彼心名如来藏，所谓具足无量无
biān bù kě sī yì wú lòu qīngjìng gōng dé zhī yè yǐ zhū fó fǎ shēn
边不可思议无漏清净功德之业。以诸佛法身，
cóng wú shǐ běn jì lái wú zhàng wú ài zì zài bú miè yī qiè xiàn
从无始本际来，无障无碍，自在不灭，一切现
huà zhǒng zhǒng gōng yè héng cháng chì rán wèi céng xiū xī suǒwèi
化种种功业，恒常炽然，未曾休息。所谓
biàn yī qiè shì jiè jiē shì zuò yè zhǒng zhǒng huà yì gù yǐ yī fó
遍一切世界，皆示作业，种种化益故。以一佛
shēn jí shì yī qiè zhū fó shēn yī qiè zhū fó shēn jí shì yī fó
身，即是一切诸佛身。一切诸佛身，即是一佛
shēn suǒ yǒu zuò yè yì jiē gòng yī suǒwèi wú fēn bié xiàng bú niàn
身。所有作业亦皆共一，所谓无分别相，不念
bǐ cǐ píngděng wú èr yǐ yī yī fǎ xìng ér yǒu zuò yè tóng zì
彼此，平等无二。以依一法性而有作业，同自
rán huà tǐ wú bié yì gù rú shì zhū fó fǎ shēn biàn yī qiè chù
然化，体无别异故。如是诸佛法身，遍一切处，
yuán mǎn bú dòng gù suí zhū zhòng shēng sǐ cǐ shēng bǐ héng wèi zuò
圆满不动故，随诸众生生死此生彼，恒为作
yī pì rú xū kōng xī néng róng shòu yī qiè sè xiàng zhǒng zhǒng xíng lèi
依。譬如虚空，悉能容受一切色像种种形类，
yǐ yī qiè sè xiàng zhǒng zhǒng xíng lèi jiē yī xū kōng ér yǒu jiàn lì
以一切色像种种形类，皆依虚空而有，建立

shēngzhǎng zhù xū kōngzhōng wéi xū kōngchùsuǒ shè yǐ xū kōngwéi
生长。住虚空中，为虚空处所摄。以虚空为
tǐ wú yǒunéngchū xū kōng jiè fēn zhě dāng zhī sè xiàng zhī zhōng
体，无有能出虚空界分者。当知色像之中，
xū kōng zhī jiè bù kě huǐ miè sè xiàng huài shí⁴⁵ huán guī xū kōng
虚空之界不可毁灭。色像坏时⁴⁵，还归虚空。
ér xū kōngběn jiè wú zēng wú jiǎn bú dòng bú biàn zhū fó fǎ shēn
而虚空本界，无增无减，不动不变。诸佛法身，
yì fù rú shì xī néng róng shòu yī qiè zhòng shēng zhǒng zhǒng guǒ bào
亦复如是，悉能容受一切众生种种果报。
yǐ yī qiè zhòng shēng zhǒng zhǒng guǒ bào jiē yī zhū fó fǎ shēn ér yǒu
以一切众生种种果报，皆依诸佛法身而有
jiàn lì shēngzhǎng zhù fǎ shēnzhōng wéi fǎ shēnchùsuǒ shè yǐ fǎ
建立生长。住法身中，为法身处所摄。以法
shēnwéi tǐ wú yǒunéngchū fǎ shēn jiè fēn zhě
身为体，无有能出法身界分者。

dāng zhī yī qiè zhòng shēng shēnzhōng zhū fó fǎ shēn yì bù
“当知一切众生身中，诸佛法身亦不
kě huǐ miè ruò fán nǎo duàn huài shí huán guī fǎ shēn ér fǎ shēn běn
可毁灭。若烦恼断坏时，还归法身。而法身本
jiè wú zēng wú jiǎn bú dòng bú biàn dàn cóng wú shǐ shì lái yǔ
界，无增无减，不动不变。但从无始世来，与
wú míng xīn jù chī àn yīn yuán xún xí lì gù xiàn wàng jìng jiè yǐ
无明心俱，痴闇因缘熏习力故，现妄境界。以
yī wàng jìng jiè xún xí yīn yuán gù qǐ wàng xiàng yīng xīn jì wǒ
依妄境界熏习因缘故，起妄想⁴⁶应心，计我、
wǒ suǒ zào jí zhū yè shòu shēng sǐ kǔ shuō bǐ fǎ shēn míng wéi zhòng
我所，造集诸业，受生死苦，说彼法身名为众
shēng ruò rú shì zhòng shēngzhōng fǎ shēn xún xí ér yǒu lì zhě fán
生。若如是众生中，法身熏习而有力者，烦
nǎo jiàn bó néng yàn shì jiān qiú niè pándào xìn guī yī shí xiū liù
恼渐薄，能厌世间，求涅槃道，信归一实，修六
bō luó mì děng yī qiè pú tí fèn fǎ míng wéi pú sà ruò rú shì pú sà
波罗蜜等一切菩提分法，名为菩萨。若如是菩萨
zhōng xiū xíng yī qiè shàn fǎ mǎn zú jiū jìng dé lí wú míng shuì zhě
中，修行一切善法满足，究竟得离无明睡者，

⁴⁵ 大正藏：色像终坏时

⁴⁶ 大正藏：起妄想相

zhuǎnmíngwéi fó dāng zhī rú shì zhòngshēng pú sà fó děng
转 名为佛。当知如是众 生、菩萨、佛等，
dàn yī shì jiān jiǎ míngyánshuō gù ér yǒu chābié ér fǎ shēn zhī tǐ
但依世间假名言说故，而有⁴⁷差别。而法身之体，
bì jìng píngděng wú yǒu yì xiàng
毕竟平等，无有异相。

shànnán zǐ shì míng lüè shuō yī shí jìng jiè yì ruò yù yī
“善男子！是名略说一实境界义。若欲依
yī shí jìng jiè xiū xìn jiě zhě yīngdāngxué xí èr zhǒngguāndào hé
一实境界修信解者，应当学习二种 观道。何
děngwéi èr yī zhěwéi xīn shí guān èr zhězhēn rú shí guān xuéwéi
等为二？一者唯心识 观，二者真如实 观。学唯
xīn shí guānzhě suǒwèi yú yī qiè shí yī qiè chù suí shēnkǒu yì suǒyǒu
心识 观者，所谓于一切时一切处，随身口意所有
zuò yè xī dāngguānchá zhī wéi shì xīn nǎi zhì yī qiè jìng jiè
作业，悉当 观察，知唯是心。乃至一切境界，
ruò xīn zhùniàn jiē dāngchá zhī wù lìng shǐ xīn wú jì pānyuán bú
若心住念，皆当 察知，勿令使心无记攀 缘，不
zì jué zhī yú niànniànjiān xī yīngguānchá suí xīn yǒusuǒyuānniàn
自觉知。于念念间，悉应 观察。随心有所 缘念，
huándāng shǐ xīn suí zhú bǐ niàn lìng xīn zì zhī zhī jǐ nèi xīn zì shēng
还 当使心随逐彼念，令心自知。知己内心自 生
xiǎngniàn fēi yī qiè jìng jiè yǒuniànyǒu fēn bié yě suǒwèi nèi xīn zì
想念，非一切境界有念有分别也。所谓内心自
shēngchángduǎn hǎo è shì fēi dé shī shuāi lì yǒu wú děng
生 长 短、好恶、是非、得失、衰利、有无等
jiàn wú liàngzhūxiǎng ér yī qiè jìng jiè wèicéngyǒuxiǎng qǐ yú
见，无量诸想。而一切境界，未曾有想，起于
fēn bié
分别。

dāng zhī yī qiè jìng jiè zì wú fēn bié xiǎng gù jí zì fēi
“当知一切境界自无分别 想故，即自非
cháng fēi duǎn fēi hǎo fēi è nǎi zhì fēi yǒu fēi wú lí yī qiè xiàng
长 非 短、非好非恶，乃至非有非无，离一切相。
rú shì guānchá yī qiè fǎ wéi xīn xiǎngshēng ruò shǐ lí xīn zé wú
如是 观察，一切法唯心想 生。若使离心，则无

⁴⁷ 大正藏：故，有

yī fǎ yī xiàng⁴⁸ ér néng zì jiàn yǒu chā bié yě cháng yīng rú shì shǒu
一法一相⁴⁸而能自见有差别也。常应如是守
jì nèi xīn zhī wéi wàng niàn wú shí jìng jiè wù lìng xiū fèi shì míng
记内心，知唯妄念，无实境界，勿令休废。是名
xiū xué wéi xīn shí guān ruò xīn wú jì bù zhī zì xīn niàn zhě jí wèi
修学唯心识观。若心无记，不知自心念者，即谓
yǒu qián jìng jiè bù míng wéi xīn shí guān
有前境界，不名唯心识观。

yòu shǒu jì nèi xīn zhě zé zhī tān xiǎng chēn xiǎng jí yú
“又守记内心者，则知贪想、瞋想，及愚
chī xié jiàn xiǎng zhī shàn zhī bù shàn zhī wú jì zhī xīn láo
痴、邪见想。知善、知不善、知无记，知心劳
lǜ zhǒng zhǒng zhū kǔ ruò yú zuò shí suí xīn suǒ yuán niàn niàn guān
虑种种诸苦。若于坐时，随心所缘，念念观
zhī wéi xīn shēng miè pì rú shuǐ liú dēng yán wú zàn shí zhù cóng shì
知唯心生灭。譬如水流灯炎，无暂时住。从是
dāng dé sè jì sān mèi
当得色寂三昧。

dé cǐ sān mèi yǐ cì yīng xué xī xìn shē mó tā guān xīn jí
“得此三昧已，次应学习信奢摩他观心，及
xìn pí pó shè nà guān xīn xí xìn shē mó tā guān xīn zhě sī wéi nèi
信毗婆舍那观心。习信奢摩他观心者，思惟内
xīn bù kě jiàn xiàng yuán mǎn bú dòng wú lái wú qù běn xìng bù shēng
心不可见相，圆满不动，无来无去，本性不生
bú miè⁴⁹ lí fēn bié gù xí xìn pí pó shè nà guān xīn zhě xiǎng jiàn
不灭⁴⁹，离分别故。习信毗婆舍那观心者，想见
nèi wài sè suí xīn shēng suí xīn miè nǎi zhì xí xiǎng jiàn fó sè shēn
内外色，随心生，随心灭。乃至习想见佛色身，
yì fù rú shì suí xīn shēng suí xīn miè rú huàn rú huà rú shuǐ
亦复如是。随心生，随心灭，如幻如化，如水
zhōng yuè rú jìng zhōng xiàng fēi xīn bù lí xīn fēi lái fēi bù lái
中月，如镜中像。非心不离心，非来非不来，
fēi qù fēi bú qù fēi shēng fēi bù shēng fēi zuò fēi bú zuò
非去非不去，非生非不生，非作非不作。

shàn nán zǐ ruò néng xí xìn cǐ èr guān xīn zhě sù dé qù
“善男子！若能习信此二观心者，速得趣

⁴⁸ 大正藏：想

⁴⁹ 大正藏：本性不生，

huì yī shèng zhī dào dāng zhī rú shì wéi xīn shí guān míngwéi zuì shàng
会一乘之道。当知如是唯心识观，名为最上
zhì huì zhī mén suǒ wèi néng lìng qí xīn měng lì zhǎng xìn jiě lì jí
智慧之门。所谓能令其心猛利，长信解力，疾
rù kōng yì dé fā wú shàng dà pú tí xīn gù ruò xué xī zhēn rú shí
入空义，得发无上大菩提心故。若学习真如实
guānzhě sī wéi xīn xìng wú shēng wú miè bú zhù jiàn wén jué zhī qiú
观者，思惟心性无生无灭，不住见闻觉知，求
50 lí yī qiè fēn bié zhī xiǎng jiàn jiàn néng guò kōng chù shí chù wú
离一切分别之想。渐渐能过空处、识处、无
shǎo chù fēi xiǎng fēi fēi xiǎng chù děng dìng jìng jiè xiàng dé xiāng sì kōng
少处、非想非非想处等定境界相，得相似空
sān mèi dé xiāng sì kōng sān mèi shí shí xiǎng shòu xíng cū fēn bié xiàng
三昧。得相似空三昧时，识想受行粗分别相
bú xiàn zài qián cóng cǐ xiū xué wéi shàn zhī shí dà cí bēi zhě shǒu hù
不现在前。从此修学，为善知识大慈悲者守护
zhǎng yǎng shì gù lí zhū zhàng ài qín xiū bú fèi zhǎn zhuǎn néng
长养，是故离诸障碍，勤修不废，展转能
rù xīn jì sān mèi dé shì sān mèi yǐ jí fù néng rù yī xíng sān mèi
入心寂三昧。得是三昧已，即复能入一行三昧。
rù shì yī xíng sān mèi yǐ jiàn fó wú shù fā shēn guǎng xíng xīn zhù
入是一行三昧已，见佛无数，发深广行心，住
jiān xìn wèi suǒ wèi yú shē mó tā pí pó shè nà èr zhǒng guān dào
坚信位。所谓于奢摩他、毗婆舍那二种观道，
jué dìng xìn jiě néng jué dìng xiàng suí suǒ xiū xué shì jiān zhū chán sān mèi
决定信解，能决定向。随所修学世间诸禅三昧
zhī yè wú suǒ lè zhuó nǎi zhì biàn xiū yī qiè shàn gēn pú tí fēn fǎ
之业，无所乐著。乃至遍修一切善根菩提分法，
yú shēng sǐ zhōng wú suǒ qiè wèi bú yào èr shèng yǐ yī néng xí xiàng
于生死中无所怯畏，不乐二乘。以依能习向
èr guān xīn zuì miào qiǎo biàn zhòng zhì suǒ yī xíng gēn běn gù
二观心最妙巧便，众智所依，行根本故。

fù cì xiū xué rú shàng xìn jiě zhě rén yǒu èr zhǒng hé
“复次，修学如上信解者，人有二种。何
děng wéi èr yī zhě lì gēn èr zhě dùn gēn qí lì gēn zhě xiān yǐ
等为二？一者利根，二者钝根。其利根者，先已

néng zhī yī qiè wàizhū jìng jiè wéi xīn suǒ zuò xū kuáng bù shí rú
能知一切外诸境界，唯心所作，虚诳不实，如
mèng rú huànděng jué dìng wú yǒu yí lǜ yīn gài qīng wēi sānlùn
梦如幻等，决定无有疑虑。阴盖轻⁵¹微，散乱
xīn shǎo rú shì dēng rén jí yīng xué xī zhēn rú shí guān qí dùn gēn
心少。如是等人，即应学习真如实观。其钝根
zhě xiān wèi néng zhī yī qiè wàizhū jìng jiè xī wéi shì xīn xū kuáng
者，先未能知一切外诸境界，悉唯是心，虚诳
bù shí gù rǎn zhuó qíng hòu gài zhàng shuò qǐ xīn nán tiáo fú yīng
不实故，染著情厚，盖障数起，心难调伏，应
dāng xiān xué wéi xīn shí guān
当先学唯心识观。

ruò rén suī xué rú shì xìn jiě ér shàngēn yè bó wèi néng jìn
“若人虽学如是信解，而善根业薄，未能进
qù zhū è fán nǎo bù dé jiàn fú qí xīn yí qiè wèi duò sān è
趣。诸恶烦恼，不得渐伏。其心疑怯，畏堕三恶
dào shēng bā nàn chù wèi bù cháng zhí fó pú sà děng bù dé gòng
道，生八难处。畏不常值佛菩萨等，不得供
yǎng tīng shòu zhèng fǎ wèi pú tí xíng nán kě chéng jiù yǒu rú cǐ yí
养听受正法。畏菩提行⁵²难可成就。有如此疑
bù jǐ zhǒng zhǒng zhàng ài děng zhě yīng yú yī qiè shí yī qiè chù
怖及种种障碍等者，应于一切时一切处，
cháng qín sòng niàn wǒ zhī míng zì ruò dé yī xīn shàngēn zēng zhǎng
常勤诵念我之名字。若得一心，善根增长，
qí yì měng lì dāng guān wǒ fǎ shēn jí yī qiè zhū fó fǎ shēn
其意猛利，当观我法身，及一切诸佛法身，
yǔ jǐ zì shēn tǐ xìng píng děng wú èr wú bié bù shēng bú miè
与己自身，体性平等，无二无别，不生不灭，
cháng lè wǒ jìng gōng dé yuán mǎn shì kě guī yī
常乐我净，功德圆满，是可归依。

yòu fù guān chá jǐ shēn xīn xiàng wú cháng kǔ wú wǒ
“又复观察己身心相，无常、苦、无我、
bú jìng rú huàn rú huà shì kě yàn lí ruò néng xiū xué rú shì guān
不净，如幻如化，是可厌离。若能修学如是观
zhě sù dé zēng zhǎng jìng xìn zhī xīn suǒ yǒu zhū zhàng jiàn jiàn sǔn jiǎn
者，速得增长净信之心，所有诸障，渐渐损减。

⁵¹ 龙藏：转；永乐藏：轻；大正藏：轻

⁵² 大正藏：信

hé yǐ gù cǐ rén míng wéi xué xī wén wǒ míng zhě yì néng xué xī wén
何以故？此人名为学习闻我名者，亦能学习闻
shí fāng zhū fó míng zhě míng wéi xué zhì xīn lǐ bài gòng yǎng wǒ zhě yì
十方诸佛名者；名为学至心礼拜供养我者，亦
néng xué zhì xīn lǐ bài gòng yǎng shí fāng zhū fó zhě míng wéi xué wén dà
能学至心礼拜供养十方诸佛者；名为学闻大
shèng shēn jīng zhě míng wéi xué zhí chí shū xiě gòng yǎng gōng jìng dà shèng
乘深经者；名为学执持书写供养恭敬大乘
shēn jīng zhě míng wéi xué shòu chí dú sòng dà shèng shēn jīng zhě míng wéi
深经者；名为学受持读诵大乘深经者；名为
xué yuǎn lí xié jiàn yú shēn zhèng yì zhōng bú duò bàng zhě míng wéi yú
学远离邪见，于深正义中不堕谤者；名为于
jiū jìng shēn shēn dì yī shí yì zhōng xué xìn jiě zhě míng wéi néng chú zhū
究竟甚深第一实义中学信解者；名为能除诸
zuì zhàng zhě míng wéi dāng dé wú liàng gōng dé jù zhě cǐ rén shě shēn
罪障者；名为当得无量功德聚者。此人舍身，
zhōng bú duò è dào bā nán zhī chù huán wén zhèng fǎ xí xìn xiū
终不堕恶道、八难之处，还闻正法，习信修
xíng yì néng suí yuàn wǎng shēng tā fāng jìng fó guó tǔ
行，亦能随愿往生他方净佛国土。

fù cì ruò rén yù shēng tā fāng xiàn zài jìng guó zhě yīng dāng
“复次，若人欲生他方现在净国者，应当
suí bǐ shì jiè fó zhī míng zì zhuān yì sòng niàn yī xīn bú luàn rú
随彼世界佛之名字，专意诵念，一心不乱。如
shàng guān chá zhě jué dìng dé shēng bǐ fó jìng guó shàn gēn zēng zhǎng
上观察者，决定得生彼佛净国，善根增长，
sù huò bú tuì dāng zhī rú shàng yī xīn xì niàn sī wéi zhū fó píng děng
速获不退。当知如上一心系念思惟诸佛平等
fǎ shēn yī qiè shàn gēn zhōng qí yè zuì shèng suǒ wèi qín xiū xí zhě
法身，一切善根中，其业最胜。所谓勤修习者，
jiàn jiàn néng xiàng yī xíng sān mèi ruò dào yī xíng sān mèi zhě zé chéng
渐渐能向一行三昧。若到一行三昧者，则成
guǎng dà wēi miào xíng xīn míng dé xiāng sì wú shēng fǎ rěn yǐ néng dé
广大微妙行心，名得相似无生法忍。以能得
wén wǒ míng zì gù yì néng dé wén shí fāng zhū fó míng zì gù yǐ néng
闻我名字故，亦能得闻十方诸佛名字故；以能
zhì xīn lǐ bài gòng yǎng wǒ gù yì néng zhì xīn lǐ bài gòng yǎng shí fāng
至心礼拜供养我故，亦能至心礼拜供养十方

zhū fó gù yǐ néng dé wén dà shèngshēn jīng gù néng zhí chí shū xiě
诸佛故。以能得闻大乘深经故，能执持书写
gòng yǎng gōng jìng dà shèngshēn jīng gù néng shòu chí dú sòng dà shèng
供养恭敬大乘深经故，能受持读诵大乘
shēn jīng gù néng yú jiū jìng shēn dì yī shí yì zhōng bù shēng bù wèi
深经故。能于究竟甚深第一实义中不生怖畏，
yuǎn lí fěi bàng dé zhèng jiàn xīn néng xìn jiě gù jué dìng chú miè
远离诽谤，得正见心，能信解故。决定除灭
zhū zuì zhàng gù xiàn zhèng wú liàng gōng dé jù gù suǒ yǐ zhě hé
诸罪障故，现证无量功德聚故。所以者何？
wèi wú fēn bié pú tí xīn jì jìng zhì xiàn qǐ fā fāng biàn yè zhǒng
谓无分别菩提心，寂静智现，起发方便业，种
zhǒng yuàn xíng gù néng wén wǒ míng zhě wèi dé jué dìng xìn lì yì xíng
种愿行故。能闻我名者，谓得决定信利益行
gù nǎi zhì yī qiè suǒ néng zhě jiē dé bú tuì yī shèng yīn gù ruò
故。乃至一切所能者，皆得不退一乘因故。若
zá luàn gòu xīn suī fù chēng sòng wǒ zhī míng zì ér bù míng wéi wén
杂乱垢心，虽复称诵我之名字，而不名为闻。
yǐ bù néng shēng jué dìng xìn jiě dàn huò shì jiān shàn bào bù dé guǎng
以不能生决定信解，但获世间善报，不得广
dà shēn miào lì yì rú shì zá luàn gòu xīn suí qí suǒ xiū yī qiè zhū
大深妙利益。如是杂乱垢心，随其所修一切诸
shàn jiē bù néng dé shēn dà lì yì
善，皆不能得深大利益。

shàn nán zǐ dāng zhī rú shàng qín xīn xiū xué wú xiàng chán zhě
“善男子！当知如上勤心修学无相禅者，
bù jiǔ néng huò shēn dà lì yì jiàn cì zuò fó
不久能获深大利益，渐次作佛。

shēn dà lì yì zhě suǒ wèi dé rù jiān xìn fǎ⁵³ wèi chéng jiù
“深大利益者，所谓得入坚信法⁵³位，成就
xìn rěn gù rù jiān xiū⁵⁴ wèi chéng jiù shùn rěn gù rù zhèng zhēn wèi
信忍故。入坚修⁵⁴位，成就顺忍故。入正真位，
chéng jiù wú shēng rěn gù yòu chéng jiù xìn rěn zhě néng zuò rú lái
成就无生忍故。又成就信忍者，能作如来
zhǒng xìng gù chéng jiù shùn rěn zhě néng jiě rú lái xíng gù chéng jiù
种性故。成就顺忍者，能解如来行故。成就

⁵³ 大正藏：之

⁵⁴ 大正藏：法

wú shēng rěn zhě dé rú lái yè gù
无生忍者，得如来业故。

jiàn cì zuò fó zhě lüè shuō yǒu sì zhǒng hé děng wéi sì
“渐次作佛者，略说有四种。何等为四？

yī zhě xìn mǎn fǎ gù zuò fó suǒ wèi yī zhǒng xìng dì jué dìng xìn
一者，信满法故作佛。所谓依种性地，决定信

zhū fǎ bù shēng bú miè qīng jìng píng děng wú kě yuàn qiú gù èr zhě
诸法不生不灭，清净平等，无可愿求故。二者，

jiě mǎn fǎ gù zuò fó suǒ wèi yī jiě xíng dì shēn jiě fǎ xìng zhī rú
解满法故作佛。所谓依解行地，深解法性，知如

lái yè wú zào wú zuò yú shēng sǐ niè pán bù qǐ èr xiǎng xīn wú suǒ
来业无造无作，于生死涅槃不起二想，心无所

bù gù sān zhě zhèng mǎn fǎ gù zuò fó suǒ wèi yī jìng xīn dì
怖故。三者，证满法故作佛。所谓依净心地，

yǐ dé wú fēn bié jì jìng fǎ zhì jí bù sī yì zì rán zhī yè wú qiú
以得无分别寂静法智，及不思議自然之业，无求

xiǎng gù sì zhě yī qiè gōng dé xíng mǎn zú gù zuò fó suǒ wèi yī
想故。四者，一切功德行满足故作佛。所谓依

jiū jìng pú sà dì néng chú yī qiè zhū zhàng wú míng mèng jìn gù
究竟菩萨地，能除一切诸障，无明梦尽故。

fù cì dāng zhī ruò xiū xué shì jiān yǒu xiàng chán zhě yǒu
“复次，当知，若修学世间有相禅者，有

sān zhǒng hé děng wéi sān yī zhě wú fāng biàn xìn jiě lì gù tān
三种。何等为三？一者，无方便信解力故，贪

shòu zhū chán sān mèi gōng dé ér shēng jiǎo màn wéi chán suǒ fù tuì qiú
受诸禅三昧功德而生憍慢，为禅所缚，退求

shì jiān èr zhě wú fāng biàn xìn jiě lì gù yī chán fā qǐ piān yàn
世间。二者，无方便信解力故，依禅发起偏厌

lí xíng bù qiè shēng sǐ tuì duò èr shèng sān zhě yǒu fāng biàn xìn
离行，怖怯生死，退堕二乘。三者，有方便信

jiě lì suǒ wèi yī zhǐ yī shí jìng jiè xí jìn shē mó tā pí pó shè
解力，所谓依止一实境界，习近奢摩他、毗婆舍

nà èr zhǒng guān dào gù néng xìn jiě yī qiè fǎ wéi xīn xiǎng shēng rú
那二种观道故，能信解一切法唯心想生，如

mèng rú huàn děng suī huò shì jiān zhū chán gōng dé ér bù jiān zhuó
梦如幻等。虽获世间诸禅功德，而不坚著，

bú fù tuì qiú sān yǒu zhī guǒ yòu xìn zhī shēng sǐ jí niè pán gù yì bú
不复退求三有之果。又信知生死即涅槃故，亦不

bù qiè tuì qiú èr shèng
怖怯，退求二乘。

rú shì xiū xué yī qiè zhū chán sān mèi fǎ zhě dāng zhī yǒu shí
“如是修学一切诸禅三昧法者，当知有十
zhǒng cì dì xiāng mén jù zú shè qǔ chán dìng zhī yè néng lìng xué zhě
种次第相门，具足摄取禅定之业，能令学者
chéng jiù xiāng yìng bú cuò bú miù hé děng wéi shí yī zhě shè niàn
成就相应，不错不谬。何等为十？一者，摄念
fāng biàn xiāng èr zhě yù zhù jìng jiè xiāng sān zhě chū zhù jìng jiè
方便相。二者，欲住境界相。三者，初住境界，
fēn míng liǎo liǎo zhī chū zhī rù xiāng sì zhě shàn zhù jìng jiè dé jiān
分明了了知出、知入相。四者，善住境界得坚
gù xiāng wǔ zhě suǒ zuò sī wéi fāng biàn yǒng měng zhuǎn qiú jìn
固相。五者，所作思惟，方便勇猛，转求进
qù xiāng liù zhě jiàn dé tiáo shùn chèn xīn xǐ lè chú yí huò xìn
趣相。六者，渐得调顺，称心喜乐，除疑惑信
jiě⁵⁵ zì ān wèi xiāng qī zhě kè huò shèng jìn yì suǒ zhuān zhě
解⁵⁵，自安慰相。七者，克获胜进，意所专者，
shǎo fèn xiāng yìng jué zhī lì yì xiāng bā zhě zhuǎn xiū zēng míng
少分相应，觉知利益相。八者，转修增明，
suǒ xí jiān gù dé shèng gōng dé duì zhì chéng jiù xiāng jiǔ zhě
所习坚固，得胜功德，对治成就相；九者，
suí xīn yǒu suǒ niàn zuò wài xiàn gōng yè⁵⁶ rú yì xiāng yìng bú cuò bú
随心有所念作，外现功业⁵⁶，如意相应，不错不
miù xiāng shí zhě ruò gèng yì xiū yī qián suǒ dé ér qǐ fāng biàn
谬相。十者，若更异修，依前所得而起方便，
cì dì chéng jiù chū rù suí xīn chāo yuè zì zài xiāng shì míng shí
次第成就，出入随心，超越自在相。是名十
zhǒng cì dì xiāng mén shè xiū chán dìng zhī yè
种次第相门，摄修禅定之业。”

ěr shí jiān jìng xìn pú sà mó hē sà wèn dì zàng pú sà mó hē
尔时，坚净信菩萨摩诃萨问地藏菩萨摩诃
sà yán rǔ yún hé qiǎo shuō shēn fǎ néng lìng zhòng shēng dé lí qiè
萨言：“汝云何巧说深法，能令众生得离怯
ruò
弱？”

⁵⁵ 大正藏：除疑信解

⁵⁶ 大正藏：德

dì zàng pú sà mó hē sà yán shànnán zǐ dāng zhī chūxué fā
地藏菩萨摩诃萨言：“善男子！当知初学发

yì qiú xiàng dà shèng wèi dé xìn xīn zhě yú wú shàngdào shēnshēn
意，求向大乘，未得信心者，于无上道甚深

zhī fǎ xǐ shēng yí qiè wǒ cháng yǐ qiǎobiàn⁵⁷ xuānxiǎn shí yì
之法，喜生疑怯。我尝以巧便⁵⁷，宣显实义

ér ān wèi zhī lìng lí qiè ruò shì gù hào wǒ wéishàn ān wèishuōzhě
而安慰之，令离怯弱，是故号我为善安慰说者。

yún hé ān wèi suǒ wèi dūngēnxiǎo xīn zhòngshēng wén wú shàngdào zuì
云何安慰？所谓钝根小心众生，闻无上道最

shèng zuì miào yì suī tānyào fā xīn yuànxiàng ér fù sī niàn qiú
胜最妙，意虽贪乐，发心愿向。而复思念求

wú shàngdào zhě yào xū jī gōngguǎng jí nánxíng kǔ xíng zì dù
无上道者，要须积功广极，难行苦行，自度

dù tā jié shù chángyuǎn yú shēng sǐ zhōng jiǔ shòu qín kǔ fāng nǎi
度他，劫数长远，于生死中久受勤苦，方乃

dé huò yǐ shì zhī gù xīn shēng qiè ruò wǒ jí wèishuōzhēn shí zhī
得获。以是之故，心生怯弱。我即为说真实之

yì suǒ wèi yī qiè zhū fǎ běnxìng zì kōng bì jìng wú wǒ wú zuò
义，所谓一切诸法，本性自空，毕竟无我，无作

wú shòu wú zì wú tā wú xíng wú dào wú yǒufāngsuǒ yì wú guò
无受，无自无他，无行无到，无有方所，亦无过

qù xiàn zài wèi lái nǎi zhì wèishuō shí bā kōngděng wú yǒushēng
去、现在、未来。乃至为说十八空等，无有生

sǐ niè pán yī qiè zhū fǎ dìng shí zhī xiàng ér kě dé zhě yòu fù wèi
死、涅槃一切诸法定实之相而可得者。又复为

shuō yī qiè zhū fǎ rú huàn rú huà rú shuǐzhōng yuè rú jìngzhōng xiàng
说一切诸法如幻如化，如水中月，如镜中像，

rú qián tà pó chéng rú kōng gǔ xiǎng rú yángguāng⁵⁸ rú pào
如乾闥婆城，如空谷响，如阳光⁵⁸，如泡，

rú lù rú dēng rú mù yì rú mèng rú diàn rú yún fán
如露，如灯，如目瞋，如梦，如电，如云。烦

nǎoshēng sǐ xìngshèn wēiruò yì kě lìng miè yòu fán nǎoshēng sǐ
恼生死，性甚微弱，易可令灭。又烦恼生死，

bì jìng wú tǐ qiú bù kě dé běn lái bù shēng shí gèng wú miè
毕竟无体，求不可得。本来不生，实更无灭。

⁵⁷ 大正藏：我常以方便

⁵⁸ 大正藏：焰

zì xìng jì jìng jí shì niè pán rú cǐ suǒ shuō néng pò yī qiè zhū
自性寂静，即是涅槃。如此所说，能破一切诸
jiàn sǔn zì shēn xīn zhí zhuó xiǎng gù dé lí qiè ruò
见，损自身心执著想故，得离怯弱。

fù yǒu zhòng shēng bù jiě rú lái yán shuō zhǐ yì gù ér shēng
“复有众生，不解如来言说旨意故而生

qiè ruò dāng zhī rú lái yán shuō zhǐ yì zhě suǒ wèi rú lái jiàn bǐ yī shí
怯弱。当知如来言说旨意者，所谓如来见彼一实

jìng jiè gù jiū jìng dé lí shēng lǎo bìng sǐ zhòng è zhī fǎ zhèng bǐ
境界故，究竟得离生老病死众恶之法，证彼

fǎ shēn cháng héng qīng liáng bú biàn děng⁵⁹ wú liàng gōng dé jù fù néng
法身常恒清凉不变等⁵⁹无量功德聚。复能

liǎo liǎo jiàn yī qiè zhòng shēng shēn zhōng jiē yǒu rú shì zhēn shí wēi miào
了了见一切众生身中，皆有如是真实微妙

qīng jìng gōng dé ér wéi wú míng àn rǎn zhī suǒ fù zhàng cháng yè héng
清净功德，而为无明闇染之所覆障，长夜恒

shòu shēng lǎo bìng sǐ wú liàng zhòng kǔ rú lái yú cǐ qǐ dà cí bēi yì
受生老病死无量众苦。如来于此起大慈悲意，

yù lìng yī qiè zhòng shēng lí yú zhòng kǔ tóng huò fǎ shēn dì yī yì lè
欲令一切众生离于众苦，同获法身第一义乐。

ér bǐ fǎ shēn shì wú fēn bié lí niàn zhī fǎ wéi yǒu néng miè xū wàng
而彼法身，是无分别离念之法。唯有能灭虚妄

shí xiǎng bù qǐ niàn zhě⁶⁰ nǎi suǒ yīng dé dàn yī qiè zhòng shēng cháng
识想不起念者⁶⁰，乃所应得。但一切众生，常

yào fēn bié qǔ zhuó zhū fǎ yǐ diān dǎo wàng xiǎng gù ér shòu shēng sǐ
乐分别取著诸法，以颠倒妄想故而受生死。

shì gù rú lái wèi yù lìng bǐ lí yú fēn bié zhí zhuó xiǎng gù
“是故如来为欲令彼离于分别执著想故，

shuō yī qiè shì jiān fǎ bì jìng tǐ kōng wú suǒ yǒu nǎi zhì yī qiè chū shì
说一切世间法，毕竟体空无所有。乃至一切出世

jiān fǎ yì bì jìng tǐ kōng wú suǒ yǒu ruò guǎng shuō zhě rú shí bā
间法，亦毕竟体空无所有。若广说者，如十八

kōng rú shì xiǎn shì yī qiè zhū fǎ jiē bù lí pú tí tǐ pú tí tǐ
空。如是显示一切诸法，皆不离菩提体。菩提体

zhě fēi yǒu fēi wú fēi fēi yǒu fēi fēi wú fēi yǒu wú jù
者，非有、非无、非非有、非非无、非有无俱，

⁵⁹ 大正藏：不变异等

⁶⁰ 大正藏：著

fēi yī fēi yì fēi fēi yī fēi fēi yì fēi yī yì jù nǎi zhì
非一、非异、非非一、非非异、非一异俱。乃至
bì jìng wú yǒu yī xiàng ér kě dé zhě yǐ lí yī qiè xiàng gù lí yī
毕竟无有一相而可得者，以离一切相故。离一
qiè xiàng zhě suǒ wèi bù kě yī yán shuō qǔ yǐ pú tí fǎ zhōng wú
切相者，所谓不可依言说取。以菩提法中，无
yǒu shòu yán shuō zhě jí wú néng yán shuō zhě gù yòu bù kě yī xīn niàn
有受言说者，及无能言说者故。又不可依心念
zhī yǐ pú tí fǎ zhōng wú yǒu néng qǔ kě qǔ wú zì wú tā
知。以菩提法中，无有能取、可取，无自无他，
lí fēn bié xiǎng gù ruò yǒu fēn bié xiǎng zhě zé wéi xū wěi bù míng
离分别想故。若有分别想者，则为虚伪，不名
xiāng yīng
相应。

rú shì děng shuō dùn gēn zhòng shēng bù néng jiě zhě wèi wú
“如是等说，钝根众生不能解者，谓无
shàng dào rú lái fǎ shēn dàn wéi kōng fǎ yī xiàng bì jìng ér wú suǒ yǒu
上道如来法身但唯空法，一向毕竟而无所有，
qí xīn qiè ruò wèi duò wú suǒ dé zhōng huò shēng duàn miè xiǎng zuò
其心怯弱，畏堕无所得中。或生断灭想，作
zēng jiǎn jiàn zhuǎn qǐ fěi bàng zì qīng qīng tā wǒ jí wèi shuō rú
增减见，转起诽谤，自轻轻他。我即为说如
lái fǎ shēn zì xìng bù kōng yǒu zhēn shí tǐ jù zú wú liàng qīng jìng
来法身，自性不空，有真实体，具足无量清净
gōng yè cóng wú shǐ shì lái zì rán yuán mǎn fēi xiū fēi zuò nǎi
功业。从无始世来，自然圆满，非修非作。乃
zhì yī qiè zhòng shēng shēn zhōng yì jiē jù zú bú biàn bú yì wú
至一切众生身中，亦皆具足，不变不异，无
zēng wú jiǎn rú shì děng shuō néng chú qiè ruò shì míng ān wèi
增无减。如是等说，能除怯弱，是名安慰。

yòu fù yú chī jiān zhí zhòng shēng wén rú shì děng shuō yì
“又复，愚痴坚执众生，闻如是等说亦
shēng qiè ruò yǐ qǔ rú lái fǎ shēn běn lái mǎn zú fēi xiū fēi zuò xiàng
生怯弱。以取如来法身本来满足，非修非作相
gù qǐ wú suǒ dé xiàng ér shēng qiè ruò huò jì zì rán duò xié dǎo
故，起无所得相⁶¹而生怯弱，或计自然堕邪倒

⁶¹ 大正藏：想

jiàn wǒ jí wèishuō xiū xíng yī qiè shàn fǎ zēngzhǎngmǎn zú shēng
见。我即为说修行一切善法，增长满足，生
rú lái sè shēn dé wú liànggōng dé qīngjìngguǒbào rú cǐ děngshuō
如来色身，得无量功德清净果报。如此等说，
lìng lí qiè ruò shì míng ān wèi ér wǒ suǒshuōshēnshēn zhī yì zhēn
令离怯弱，是名⁶²安慰。而我所说甚深之义，真
shí xiāngyìng wú yǒuzhūguò yǐ lí xiàngwéishuō gù yún hé zhī lí
实相应，无有诸过，以离相违说故。云何知离
xiàngwéixiàng suǒ wèi rú lái fǎ shēnzhōng suī fù wú yǒuyánshuōjìng
相违相？所谓如来法身中，虽复无有言说境
jiè lí xīn xiǎngniàn fēi kōng fēi bù kōng nǎi zhì wú yī qièxiàng
界，离心想念，非空非不空。乃至无一切相，
bù kě yī yánshuō shì ér jù shì dì huàn huà yīn yuán jiǎ míng fǎ zhōng
不可依言说示，而据世谛幻化因缘假名法中，
xiāng dài xiāng duì zé kě fāngbiànxiǎn shì ér shuō yǐ bǐ fǎ shēnxìng
相待相对，则可方便显示而说。以彼法身性
shí wú fēn bié lí zì xiàng lí tā xiàng wú kōng wú bù kōng
实无分别，离自相、离他相，无空、无不空，
nǎi zhì yuǎn lí yī qiè zhūxiàng gù shuō bǐ fǎ tǐ wéi bì jìng kōng wú
乃至远离一切诸相故，说彼法体为毕竟空无
suǒyǒu yǐ lí xīn fēn bié xiǎngniàn zé jìn wú yī xiàng ér néng zì
所有。以离心分别，想念则尽，无一相而能自
jiàn zì zhī wéiyǒu shì gù kōng yì jué dìngzhēn shí xiāngyìng bú miù
见自知为有，是故空义决定真实，相应不谬。

fù cì jí bǐ kōng yì zhōng yǐ lí fēn bié wàngxiǎng xīn
“复次，即彼空义中，以离分别妄想心
niàn gù zé jìn bì jìng wú yǒu yī xiàng ér kě kōngzhě yǐ wéiyǒuzhēn
念故，则尽毕竟无有一相而可空者，以唯有真
shí gù jí wéi bù kōng suǒ wèi lí shí xiǎng gù wú yǒu yī qiè xū
实故，即为不空。所谓离识想故，无有一切虚
wěi zhī xiàng bì jìng cháng héng bú biàn bú yì yǐ gèng wú yī xiàng
伪之相，毕竟常恒，不变不异，以更无一相
kě huài kě miè lí zēngjiǎn gù yòu bǐ wú fēn bié shí tǐ zhī chù cóng
可坏可灭，离增减故。又彼无分别实体之处，从
wú shǐ shì lái jù wú liànggōng dé zì rán zhī yè chéng jiù xiāngyìng
无始世来，具无量功德自然之业，成就相应，

⁶² 大正藏：为

bù lí bù tuō gù shuō wéi bù kōng rú shì shí tǐ gōng dé zhī jù
不 离 不 脱 故， 说 为 不 空。 如 是 实 体 功 德 之 聚，
yī qiè zhòngshēng suī fù yǒu zhī dàn wéi wú míng yì fù zhàng gù ér bù
一 切 众 生 虽 复 有 之， 但 为 无 明 瞋 覆 障 故 而 不
zhī jiàn bù néng kè huò gōng dé lì yì yǔ wú mò yì shuō míng wèi
知 见， 不 能 克 获 功 德 利 益， 与 无 莫 异， 说 名 未
yǒu yǐ bù zhī jiàn bǐ fǎ tǐ suǒ yǒu gōng dé lì yì zhī yè fēi
有。 以 不 知 见 彼 法 体⁶³， 所 有 功 德 利 益 之 业， 非
bǐ zhòngshēng suǒ néng shòu yòng bù míng shǔ bǐ wéi yī biàn xiū yī qiè
彼 众 生 所 能 受 用， 不 名 属 彼。 唯 依 遍 修 一 切
shàn fǎ duì zhì zhū zhàng jiàn bǐ fǎ shēn rán hòu nǎi huò gōng dé
善 法， 对 治 诸 障， 见 彼 法 身， 然 后 乃⁶⁴ 获 功 德
lì yì shì gù shuō xiū yī qiè shàn fǎ shēng rú lái sè shēn⁶⁵
利 益， 是 故 说 修 一 切 善 法， 生 如 来 色 身⁶⁵。

shàn nán zǐ rú wǒ suǒ shuō shēn zhī yì jué dìng zhēn shí
“ 善 男 子！ 如 我 所 说 甚 深 之 义， 决 定 真 实，
lí xiàng wéi guò dāng rú shì zhī
离 相 违 过， 当 如 是 知。”

ěr shí dì zàng pú sà mó hē sà shuō rú cǐ děng shū shèng fāng
尔 时， 地 藏 菩 萨 摩 诃 萨 说 如 此 等 殊 胜 方
biàn shēn yào fǎ mén shí yǒu shí wàn yì zhòngshēng fā ā nòu duō luó
便 深 要 法 门 时， 有 十 万 亿 众 生， 发 阿 耨 多 罗
sān miǎo sān pú tí xīn zhù jiān xìn wèi fù yǒu jiǔ wàn bā qiān pú sà
三 藐 三 菩 提 心， 住 坚 信 位。 复 有 九 万 八 千 菩 萨，
dé wú shēng fǎ rěn yī qiè dà zhòng gè yǐ tiān miào xiāng huā⁶⁶ gòng yǎng
得 无 生 法 忍。 一 切 大 众 各 以 天 妙 香 华⁶⁶ 供 养
yú fó jí gòng yǎng dì zàng pú sà mó hē sà
于 佛， 及 供 养 地 藏 菩 萨 摩 诃 萨。

ěr shí fó gào zhū dà zhòng yán rǔ děng gè gè yīng dāng shòu
尔 时， 佛 告 诸 大 众 言：“ 汝 等 各 各 应 当 受
chí cǐ fǎ mén suí suǒ zhù chù guǎng lìng liú bù suǒ yǐ zhě hé
持 此 法 门， 随 所 住 处， 广 令 流 布。 所 以 者 何？
rú cǐ fǎ mén shèn wéi nán zhí néng dà lì yì ruò rén dé wén bǐ
如 此 法 门， 甚 为 难 值， 能 大 利 益。 若 人 得 闻 彼

⁶³ 大正藏：以不知见彼法体故，

⁶⁴ 大正藏：剋

⁶⁵ 大正藏：生如来色身、智身。

⁶⁶ 大正藏：以天妙华

dì zàng pú sà mó hē sà míng hào jí xìn qí suǒ shuō zhě dāng zhī shì
地藏菩萨摩诃萨名号，及信其所说者，当知是
rén sù néng dé lí yī qiè suǒ yǒu zhū zhàng ài shì jí zhì wú shàng dào
人速能得离一切所有诸障碍事，疾至无上道。”

yú shì dà zhòng jiē tóng fā yán wǒ dāng shòu chí liú bù shì
于是大众皆同发言：“我当受持，流布世
jiān bù gǎn lìng wàng
间，不敢令忘。”

ěr shí jiān jìng xìn pú sà mó hē sà bó fó yán shì zūn rú
尔时，坚净信菩萨摩诃萨白佛言：“世尊，如
shì suǒ shuō liù gēn jù xiū duō luó zhōng míng hé fǎ mén cǐ fǎ zhēn
是所说六根聚修多罗中，名何法门？此法真
yào wǒ dāng shòu chí lìng mò shì zhōng pǔ jiē dé wén
要，我当受持，令末世中⁶⁷普皆得闻。”

fó gào jiān jìng xìn pú sà mó hē sà yán cǐ fǎ mén míng wéi
佛告坚净信菩萨摩诃萨言：“此法门名为
zhān chá shàn è yè bào yì míng xiāo chú zhū zhàng zēng zhǎng jìng
‘占察善恶业报’；亦名‘消除诸障增长净
xìn yì míng kāi shì qiú xiàng dà shèng zhě jìn qù fāng biàn xiǎn chū
信’；亦名‘开⁶⁸示求向大乘者进趣方便显出
shèn shēn jiū jìng shí yì yì míng shàn ān wèi shuō lìng lí qiè ruò sù
甚深究竟实义’；亦名‘善安慰说令离怯弱速
rù jiān xìn jué dìng fǎ mén yī rú shì míng yì rǔ dāng shòu chí
入坚信决定法门’。依如是名义，汝当受持。”

fó shuō cǐ fǎ mén míng yǐ yī qiè dà huì xī jiē huān xǐ
佛说此法门名已，一切大⁶⁹会，悉皆欢喜，
xìn shòu fèng xíng
信受奉行。

占察善恶业报经卷下

⁶⁷ 大正藏：今未来世

⁶⁸ 永乐藏：开；大正藏：开；龙藏：闻

⁶⁹ 大正藏：众

● 结诵仪

bǔ quēzhēnyán 补阙真言

ná mó hē là dá nà duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù
南无喝啰怛那. 哆罗夜耶. 佉啰佉啰. 俱住俱住.
mó là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá nà hōng pō mò ná
摩啰摩啰. 虎啰. 吽. 贺贺. 苏怛那. 吽. 泼抹拏.
suō pó hē
娑婆诃. (三遍)

bǔ quēyuánmǎnzhēnyán 补阙圆满真言

ōng hū lú hū lú shè yì mù qiè suō hē
唵. 呼嚧呼嚧. 社曳穆契. 娑诃. (三遍)

pǔ huíxiàngzhēnyán 普回向真言

ōng suō mó là suō mó là mǐ mó nǎng sà pó hē mó hē zhuó jiā
唵. 娑麼啰. 娑麼啰. 弭麼曩. 萨嚩诃. 摩诃斫迦
luó wá hōng
啰嚩吽. (三遍)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

ná mó dì zàng pú sà mó hē sà
南无地藏菩萨摩诃萨 (合掌三称)

huíxiàng jì
回 向 偈

(一遍)

sòngjīng gōng dé shūshèng hèng wú biānshèng fú jiē huíxiàng
诵 经 功 德 殊 胜 行 无 边 胜 福 皆 回 向
pǔ yuàn chén nì zhū yǒu qíng sù wǎng wú liàngguāng fó chà
普 愿 沉 溺 诸 有 情 速 往 无 量 光 佛 刹
shí fāng sān shì yí qiè fó yí qiè pú sà mó hē sà
十 方 三 世 一 切 佛 一 切 菩 萨 摩 诃 萨
mó hē bō rě bō luó mì
摩 诃 般 若 波 罗 蜜

huíxiàng jì
回 向 偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé zhuāngyán fó jìng tǔ
愿 以 此 功 德 庄 严 佛 净 土
shàngbào sì chóng ēn xià jì sān tú kǔ
上 报 四 重 恩 下 济 三 途 苦
ruò yǒu jiàn wén zhě xī fā pú tí xīn
若 有 见 闻 者 悉 发 菩 提 心
jìn cǐ yī bào shēn tóngshēng jí lè guó
尽 此 一 报 身 同 生 极 乐 国

sān guī yī
三皈依

(一遍)

zì guī yī fó dāngyuànzhòngshēng tǐ jiě dà dào fā wú
自皈依佛，当愿众生，体解大道，发无
shàng xīn zì guī yī fǎ dāngyuànzhòngshēng shēn rù jīng zàng
上心；自皈依法，当愿众生，深入经藏，
zhì huì rú hǎi zì guī yī sāng dāngyuànzhòngshēng tǒng lǐ dà zhòng
智慧如海；自皈依僧，当愿众生，统理大众，
yī qiè wú ài hé nán shèng zhòng
一切无碍。和南圣众。

此咒置经书中可灭误跨之罪

南无护法韦驮尊天菩萨

